Azg
Հայոց օրաթերթ
18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1995. ՇԱԲԱԹ # 223 (977)

Բիլ Քլինթոնի վերջնագիրը ամերիկյան ժողովրդին

ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնը երեկ արգելք դրեց բյուջետային ճգնաժամի կարգավորման Կոնգրեսի հերթական օրինագծի վրա, որի համաձայն նախատեսվում էր ֆեդերալ եւ տեղական հիմնարկների ֆինանսավորման հարցը: Քլինթոնը չցանկանալով հեռ կանգնել իր նախկին որոշումից եւ ցուցադրելով երկրին իր վճռականությունը, հայտարարեց, որ կողմնակիր նաեւ այդ փաստաթղթին: Առավել եւս, նա չի բացառում, որ բյուջետային ճգնաժամը կարող է ձգձգվել մինչեւ 1996 թ. նախագահական ընտրությունները: Նա ընդգծեց, որ եթե ամերիկյան ժողովուրդը կցանկանա դեկավարվել այդպիսի օրենքներով, ապա կարող է ընտրել նոր նախագահի: Բյուջետային ճգնաժամի պատճառով փակվեց նաեւ Մոսկվայում ԱՄՆ-ի գլխավոր հյուպատոսարանը, որի աշխատակիցներն ի թիվս 800 հազար պաշտոնակիցների նման հայտնվել են հարկադիր չվճարվող արձակուրդում: ■

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Որտե՞ղ է ավարտվում պետության ռազմավարությունը

Պարոնայք պետական այրե՛ր, խնայեք էլեկտրաէներգիան

ԴԱՎԻԹ ՄԱՐՏՈՅԱՆ,

Նոյեմբերի 17-ին ԱԺ-ում կայացավ ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի մշտական հանձնաժողովի նիստ: Օրակարգում քննարկված էին 1996 թ. պետական բյուջեի մասին ՀՀ օրենքի նախագծում նախատեսված պետական ինվեստիցիոն ծրագրերի ֆինանսավորման եւ ձեռնարկությունների բյուջետային վարկավորման հետ կապված հարցերը: Քննարկման մասնակիցների կազմը բավականին ներկայացուցչական էր: Վերոհիշյալ հարցերի քննարկմանը ներկա էին հիմնականում այն մարդիկ, որոնք «տնօրինում են» Հայաստանի արդյունաբերությունը: Ներկա էին նաեւ արդյունաբերական եւ ռազմավարական նշանակություն ունեցող գործարանների տնօրենները, որոնք նաեւ ԱԺ պատգամավորներ են: Երկյոլ ունենալով ՀՀ էներգետիկայի նախարար Գ. Մարտիրոսյանն անդրադարձավ 1996 թ. էներգետիկ համակարգի շինարարությանը: Նա նշեց, որ հաջորդ տարի

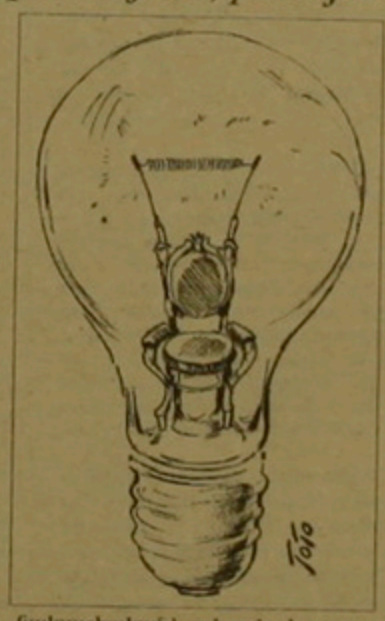

նախատեսվում է ավարտել Հրազդանի ՊՇԷԿ-ի 5-րդ բլոկի շինարարությունը, ինչպես նաեւ Հեր-Հերի-ինդոկայանի շինարարությունը: 1996 թ. ընթացքում էներգետիկ համակարգի էլեկտրակայաններում նախատեսվում է արտադրել 7.3 մլրդ կվտ.ժ. էլեկտրաէներգիա, որը 1995 թ. սպառվող էլեկտրաէներգիայի արտադրության ծավալը կգերազանցի 28,1 տոկոսով:

Նախատեսվում է 1996 թ. իրականացնել Համաշխարհային բանկի «Հայաստանի էներգետիկ սեկտորի օժանդակում» վարկային ծրագրի (13,7 մլն դոլար) իրականացման աշխատանքները:

Այնուհետեւ խոսակցություն եղավ Իրան-Հայաստան գազատարի կառուցման նախադպրոցական աշխատանքների մասին: Առաջիկայում նման աշխատանքներ չեն նախատեսվում: Տեղեկացնենք, որ 2007-8 թթ. Հայաստանում կառուցվելու է նոր մեծ ատոմակայան:

ԱԺ պատգամավոր Թելման Տեր-Պետրոսյանն անդրադարձավ ատոմակայանի երկնքի դպահոյանության հարցին, նշելով, որ այնտեղով թռիչքներ են բոյում, ինչն անթույլատրելի է:

Տես էջ 2

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱ

Արձանագրվեց գազի ծավալների աննախադեպ աճ

Էներգահամակարգում կիրականացվեն բարեփոխումներ

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ,

Հանրապետություն մուտք գործող գազի ծավալները երեկ, առավոտվա տվյալներով կազմեցին շուրջ 5 մլն խմ, նախորդ օրը՝ ավելի քան 4 մլն: Այս մասին հայտնի դարձավ ՀՀ էներգետիկայի նախարարության մամուլի ծառայությունում: Գազի ծավալների զգալի ավելացման շնորհիվ էլ հանրապետությունում այս տարվա սկզբից սկսած առաջին անգամ արտադրվեց ավելի քան 18 մլն կիլովատ ժամ էլեկտրաէներգիա: Դա հնարավորություն է տվել բնակչությանը մատակարարել օրական 5 ժամ էլեկտրական հոսանք (2 ժամ առավոտյան, 3՝ գիշերը): Բնակչության էներգամատակարարումը կհասցվի 8 ժամի այն դեպքում, երբ հանրապետությունում էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը կկազմի 22 մլն կիլովատ ժամ: Այսինքն, երբ հայկական ատոմակայանը կսկսի արտադրել 9 մլն կիլովատ ժամ էլեկտրաէներգիա: Մինչդեռ նրա հզորությունը ներկայումս մնացել է անփոփոխ՝ 130 մեգավատ:

Նույն աղբյուրից տեղեկացանք, որ հանրապետության էներգահամակարգում նախատեսված բարեփոխումների համաձայն պետք է տարանջատվեն էլեկտրաէներգիա արտադրող, տեղափոխող (էլեկտրական գծեր անցկացնող) եւ իրացնող օղակները: Համադասաս խանաբար կստեղծվի երեք կարգի պետական ձեռնարկություն, որոնք կգործեն ֆինանսական փոխհարաբերակցին կապերով: Ըստ այդմ էլ էլեկտրաէներգիա արտադրող կայանից մինչեւ բնակարան պետք է անցկացվեն ինժեներական կառուցվածքների փոփոխություններ: Էլեկտրականության մուտքի եւ ելքի բոլոր գծերի վրա կտեղադրվեն էլեկտրական հաշվիչներ: Պետական եւ մասնավոր սեփերում այդպիսի հաշվիչներ կտեղադրվեն առաջին հարկերի մեկ ընդհանուր սենյակում, որտեղ էլեկտրաէներգիայի մուտքի եւ ելքի տնօրինման իրավունք կունենա միայն էներգամատակարարող կազմակերպության ներկայացուցիչը: Այդ կազմակերպությունները կենթարկվեն իրացնող ձեռնարկություններին, որոնց քիվը կլինի 50-ից ավելի: Միայն այդ դեպքում հնարավոր կլինի մուծումները չկատարած բնակչների նկատմամբ կիրառել անհատական անջատումներ: Էներգետիկների ձեւակերպմամբ, նախատեսվող բարեփոխումների շնորհիվ հնարավոր կլինի ուղղագիծ դեկավարման համակարգը փոխարինել հորիզոնականով: Իսկ դա նշանակում է, որ կլուծարվի «Հայէներգո» պետական ձեռնարկությունը: Ավելացնենք, որ նախատեսվող բարեփոխումների շրջանակի մեջ է մտնում նաեւ հանրապետության փոքր հզորության ՀԷԿ-երի սեփականաշնորհումը, որի համար հիմք է ծառայում ՀՀ կառավարության այս տարվա մայիսի 30-ի համադասխան որոշումը: ■

11 ամբաստանյալների հարցախնդրությունն ավարտվեց

Արծրունին ստիպված է փոխելու իր պաշտպանական տակտիկան

«Դեռ» դատ վարող դատական կոլեգիան նոյեմբերի 17-ի նիստում քննության առավ Հրանտ Մարգարյանի պաշտպանների ներկայացրած միջնորդությունը նրան վերաբերող մի շարք փաստաթղթեր գործի նյութերին կցելու վերաբերյալ: Միջնորդությունը կոլեգիան բավարարեց մասամբ, այսինքն հրեական գործին կկցվեն կուսակցված զեկույցներից մեկը 110-03-ին, արձանագրության 2 տեսակետը եւ Մարգարյանի կողմից հնչեցված խմբին ներկայացված բացարկը, սակայն մերժեց խախտել ապացույցների ստանման «խարխուլ կարգը», ինչպես այն անվանել էր փաստաբան Ռ. Սահակյանը եւ որոշեց Արծրունու օրագիրն ու դիպուկենը դատարան բերել ստանձնված դատին: Այնուհետեւ նախագահողը հրադարակեց Հ. Մարգարյանի նախաքննական ցուցմունքները, որոնց մասին նախորդ նիստում ասել էր, թե դրանց հրադարակելու համար ամաչելու բան չունի, միայն մի բանի համար է ափսոսում, որն հետո կասի: Դրանցից հետաքրքրությունը 1995 թ. փետրվարի 20-ին Հրանտ Մարգարյանի եւ Արսեն Արծրունու միջեւ անցկացված առերեսման արձանագրությունն էր: Առերեսման ընթացքում Արծրունին ոնդդել էր մինչ այդ Հ. Մարգարյանին վերագրած իր բոլոր ցուցմունքները, այդ թվում նաեւ Աշոտ Ներսիսյանի եւ Գագիկ Սահակյանի սպանության հանձնարարությունը նրանից ստանալը: Նախագահողի Մարգարյանին ուղղված այն հարցին, ծի՞շտ է գրված արձանագրությունը, վերջինս չհամաձայնեց առերեսման համար ընդունելի հետեւյալ բառերին «Դեռ, ինձ հետ առերեսվող Հ. Մարգարյան...»: Ավելացրեց, որ Արծրունին ոչ միայն այդպես չի դիմել իրեն, այլեւ առերեսման ողջ ընթացքում խուսափել է իր աչքերին նայելուց, փոխարենը ժպտալով միայն ճենիչներին:

Տես էջ 2

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԼՂՀ ԱԳՆ ղաստիարակությունը կմեկնի Գերմանիա

Ինչպես տեղեկացրեց ԼՂՀ ԱԳՆ մամուլի ծառայության ղեկավար Սիմոն Ասիյանը, նոյեմբերի 22-ին ԼՂՀ դաստիարակությունը հանրապետության արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանի գլխավորությամբ կմասնակցի դարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորմանը նվիրված ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի հերթական նիստին, որը տեղի կունենա Գերմանիայում, Բոնն քաղաքում: Հանդիպման ընթացքում կողմերը կշարունակեն քաղաքական մեծ հանձայնագրի ռազմաստիճանական եւ քաղաքական հավելվածների հանգուցային կետերի քննարկումը: Ա. Ա.

ՄԱԿ-ը կաջակցի ժողովրդավարության զարգացմանը

երեկ Հայաստանի վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունեց ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի եվրոպայի եւ ԱՊՀ երկրների տարածաշրջանային գրասենյակի երկրորդ վարչության ղեկավար Ֆիլիպ Էլգուայթին: Կառավարության մամուլի ծառայության հաղորդման համաձայն, հանդիպման ընթացքում պարոն Էլգուայթն նշեց, թե այցի նպատակը ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի հայաստանյան գրասենյակի աշխատանքների վերակազմակերպումն է, Հայաստանին ցուցաբերվող տնտեսական օգնության առաջնային ուղղությունների որոշումը եւ առանձին ծրագրերի շուրջ կառավարական կազմակերպությունների հետ բանակցությունները: Ապագայում կսկսվի նոր ծրագրի իրականացումը, որն ուղղված կլինի անցումային շրջանում կառավարության եւ հասարակական կառույցների ամրապնդմանը, տեխնիկական վերազինմանը: ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչը նշել է նաեւ, որ կան ժողովրդավարության զարգացմանն ուղղված ծրագրեր, որոնց համար տրամադրվող ֆինանսական միջոցները տարեցտարի կավելանան:

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՍԱՄՈՒ

Ամերիկայի ասածը Ալիեւի համար օրենք է

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐԲ: Արեւմտյան մամուլը մեծ ուշադրություն է բնդայում Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի Անդրկովկասում հսկողության սահմանելու պատճառով օրավոր աճող հակասություններին, հաղորդելիս Սնարֆ գործակալությանը հայկական անկախ մամուլ կենտրոնում: Ինչպես նշում է «Վաշինգտոն բայզզը», Բաքվի եւ Թբիլիսիի նկատմամբ Վաշինգտոնի բարձր հետաքրքրության արդյունքը դարձավ նախագահ Բիլ Քլինթոնի հետ հանդիպելու անձնական հրավերները, որոնք հղվել են հոկտեմբեր ամսին Հեյդար Ալիեւին եւ Էդուարդ Շեւարդնաձեին: Ինչպես հաստատում է բերը, Վրաստանը այն միակ երկիրն է, որով հնարավոր է դուրս բերել նախագծվող ադրբեջանական նավթամուղը Ռուսաստանի հսկողությունից: Արեւմտյան դիտորդների հաշվարկներով, ԱՄՆ-ն արդեն առաջ է անցել Ռուսաստանից բոլոր անդրկովկասյան հանրապետություններում ներդրումների մակարդակով: Անցյալ ամռանը պատմության մեջ առաջին անգամ Վրաստանի նավահանգիստ մտավ ամերիկյան ռազմանավ: «Դի Յորք Թայմս» թերթը նոյեմբերի 15-ին գնահատել է մի սենսացիոն մեջբերում Հեյդար Ալիեւի Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպանին հղած նամակից. «Պարզապես ասացեք, թե ինչ է ուզում Ամերիկան, ցույց տվեք, թե ինչ պետք է անենք, որ Արեւմուտքն գոհ մնա: Մենք պատրաստ ենք դա ստորագրել»:

Միաժամանակ արեւմտյան դիտորդներն ընդգծում են, թե Ռուսաստանը դեռեւս ունի տնտեսական քաղաքական եւ ռազմական լծակներ Անդրկովկասում իր ազդեցությունը պահպանելու համար: ■

«Մերձդնեստրը Ռուսաստանի քաղաքական շահերի գոտի է»

Երեկ Ռուսաստանի Պետդուման որոշեց դիմել Բորիս Ելցինին Մերձդնեստրը ճանաչել Ռուսաստանի առանձնահատուկ քաղաքական շահերի գոտի, որը կարելի է համարել ՌԴ-ի առաջին պաշտոնական նախազգուշացումը ինչպես դեռեւ արեւելք ընդլայնելու ՆԱՏՕ-ի ծրագրին, այնպես էլ Մոլդովային եւ Ռումինիային: Նախորդ այս մասին հայտարարել էին նաեւ Կոզիրեւն ու Գրաչովը:

Էլի հրդեհ Բաքվի մետրոյում

ԲԱՔՈՒ, 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓՍՍՏ: Նոյեմբերի 16-ին նորից հրդեհ բռնկվեց Ադրբեջանի մայրաքաղաքի մետրոյում: Առաջ բերելով ուղեւորների խուճապը: Սակայն տուժածներ չկան: Հիշեցնենք, որ հոկտեմբերի 28-ին Բաքվում տեղի ունեցավ մետրոյի ամենամեծ աղետն աշխարհում, որի հետեւանքով 300 հոգի էր զոհվել: Նոր հրդեհն առաջ է եկել բունելներից մեկում տեղի ունեցած կարճ միացման հետեւանքով այն ժամանակ, երբ գնացքը մոտենում էր «Էրմիար ակադեմիասի» կայարանին: Գնացքի մեքենավարն անմիջապես բացել է դռները, որից հետո ուղեւորները դուրս են բախվել գնացքից. խուճապի ալիքը տարածելով նաեւ կայարանում սպասող ուղեւորների շրջանում:

Էժան «գումներ»՝ մուտակից տաք

Մատուցման ձեւը բերեց նոր է, սակայն կոնցեպցիան՝ բոլորովին ոչ: Այս օրերին, Մոսկվայի ցուրտ փողոցներում, տեղացիները 40 աստիճանի օդին «գում» են պլաստիկ բաժակներով: Ինչպես թթվաստերի բաժակները, դրանց վրա այլ մինի բերիկով ծածկույթներ են: Դրանք տուկա իջեցվեցին այս ամառ, սակայն գրտերի հետ՝ առեւտուրն սկսեց լավ գնալ: «Ավելի լավ է, քան մուտակը», ասում փողոցային վաճառողը, մինչ հաճախորդները 60 գենտի արժեքով ոուբլի են վճարում, վերցնում պատրաստի լեցուն բաժակն ու տեղում «գում»: Ո՞վ է ասում, թե ռուսները ձեռներեց չեն:

«Կոմերսանտ»

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Թուրքմենիային պարտք ենք 35 մլն դոլար

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓՍՍՏ: Հայաստանի պարտքը Թուրքմենիային բնական գազի համար ներկայումս կազմում է մոտ 35 մլն դոլար: Ինչպես Ինտերֆաքսի թղթակցին հայտնել է Հայաստանում Հանրապետական բանկի ներկայացուցիչ Վասիլ Ներսիսյանցը, այդ բացը առաջացել է բնակչության ու կազմակերպությունների կողմից օգտագործված էլեկտրաէներգիայի համար չվճարումների հետեւանքով: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Որտե՞ղ է ավարտվում պետության ռազմավարությունը

Սկիզբը էջ 1

Ինչ վերաբերում է Հայաստանի հաղորդակցման ճանապարհներին, ապա 1996 թ. նախատեսվում է Համաշխարհային բանկի վարկի հաշվին սկսել հանրապետության հիմնական մայրուղիների վերականգնման եւ վերանորոգման աշխատանքները:

Նախատեսվում են կապիտալ ներդրումներ (900 մլն դրամ) Երեւան քաղաքի մետրոպոլիտենի «Զորավար Անդրանիկ» կայարանի ջրերի մակարդակի իջեցման շինարարական աշխատանքների ավարտման համար:

1996 թ. արդյունաբերության արտադրանքի ծավալի աճը 1995 թ. նկատմամբ կկազմի 8,9 տոկոս:

Երեկվա ճնարկման ժամանակ դարձ դարձավ, որ մի շարք հիմնարկությունների տույժերը կառավարությունը զիջում է (Նաիրիտ, երկաթգիծ, ոսկերչական գործարան, Վանաձորի Ավտոգենմաշ եւ Կամոկաբել):

Նաիրիտի հետագայի մասին խոսելիս նախագահող Արմեն Եղիազարյանը (նախկին էկոնոմիկայի նախարար, այժմ Աժ ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ) ասաց. «Եթե պետությունը չկարողանա Նաիրիտը պահել, այն պիտի ծախենք»:

Ասացվում է այնպես, որ համաշխարհային տնտեսության մեջ բացառիկ մենաշնորհ վայելող Նաիրիտը կարող է դառնալ առանձին մենաշնորհներ (տեղական կամ արտասահմանյան) սեփականությունը՝ զրկելով պետությանն այդ հզոր մենաշնորհից:

Երեկվա ճնարկման ժամանակ արծարծվող հարցերն ընդհանրապես ռազմավարական նշանակություն ունեին եւ առնչվում էին ինչպես Հայաստանի արդյունաբերության այսօրվան, այնպես էլ հեռանկարներին:

Սակայն Աժ-ի երեկվա ճնարկման ժամանակ մի փոքրիկ փասի ակնարկ եղավ, որը կարող է ռազմավարական հիմնախնդիրների արծարծման կողմին ծիծաղելի եւ անկարեւոր թվալ, սակայն այդ փասին ուզում ենք անդրադառնալ հենց այդ կետի՝ երեկ հեռուստատեսության աշխատակիցները նիստից որոշ նկարահանումներ անելու համար միացրեցին դահլիճի լույսերը: Դա կեսօրին մոտ էր: Այնուհետեւ վառվող լույսերը, որոնք մեծաթիվ էին, ժամը 16:00-ի դրությամբ դեռ անջատված չէին: Ընդմիջմանը փորձեցի գտնել այն մարդուն, որը միացրել եւ չէր անջատել լույսերը: Զգաս:

Իսկ դահլիճում 4,5-5 ժամ անընդհատ անիմաստ վառվող լույսերի բազմության տակ Հայաստանի արդյունաբերության «տերերը» լուրջ լուրջ պատմում են, որ «ազգաբնակչության էլեկտրաէներգիայի պարտքը հավասար է արդյունաբերողների պարտքին», կամ էլ անդրադառնում են էներգահամակարգի կատարելագործման խնդիրներին:

Մեր պետական այրերը մոռանո՞ւմ են, չգիտե՞ն, որ պետության կայանալ-չկայանալը հենց այդ անտեղի վառվող լույսերով է նաեւ պայմանավորվում:

Նման անփութությամբ պետություն չեն ստեղծում: Պարոնայք պետական այրեր, խնայե՛ք էլեկտրաէներգիան՝ ձեր հազարավոր հայրենակիցներ ամեն օր անհամբեր դրան են սպասում:

■ *Արմեն Համբարձումյան 100 հազար դոլար է նվիրում Արեւմտյան Սասունի-դարանին: Հայ եկեղեցու Մ. Նահանգների Արեւմտյան բեմի առաջնորդարանի հրապարակած հաղորդագրությունից տեղեկանում ենք, որ Լոս Անջելեսի հայերի մեր ազգայիններից որն Արմեն Համբարձումյան 100 հազար դոլար է նվիրել Բլոքենոում (Պենսիլվանիա) նոր առաջնորդարանի կազմածի գնման նպատակով: Հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ տեր եւ տիկին Համբարձումյաններ տարիներ շարունակ ծառայել են Արեւմտյան բեմի ազգային եկեղեցական գործին, նյութապես սատար կանգնել Հայ եկեղեցու տարբեր ծրագրերի իրագործմանը: Արմեն Համբարձումյանը տերն է Lubricating Specialties խարտոցներ արտադրող ընկերության:*

ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հ. Բագրատյան. «Ֆինանսական բաղադրությունը պետք է միասնական լինի»

Հարկային տեսության կարգավիճակի փոփոխության այն ֆինանսների նախարարության ենթակայության տակ (ինչպիսին եւ մամլոյին վարչությունն է) ընդգրկելու մասին որոշման հիմնական նպատակն այն է, որ ֆինանսական բաղադրությունը իրականացվի միասնական, եւ այդ փոփոխությունը չպետք է դիտարկվի որպես կարգավիճակի իջեցում: այս պես սկսեց իր ելույթը ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը հարկային տեսչության աշխատակիցների հետ նոյեմբերի 17-ին կայացած հանդիպման ժամանակ: Ըստ ՀՀ վարչապետի, հարկային տեսչության առնչակարեւոր խնդիրներից մեկը ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց հետ աշխատանքի փոփոխությունն է եւ այսօր աշխատանքում կիրառվող ոստիկանական մերոդները պետք է վերացվեն: Հարկային տեսչի կերպարանքը չպետք է վախ հարուցի, իսկ տնտեսավարող սուբյեկտներին պետք է օգնել:

Հարկային տեսչությունը խրախուսման մարմին չէ, այն հզոր տնտեսական եւ ֆիզիկական կառույց է, ընդգծեց Հրանտ Բագրատյանը եւ ավելացրեց, որ որոշ մարմինների կողմից ներկայումս կիրառվող մերոդները ողջակի անընդունելի են, եւ առաջիկայում հիմնական բարեփոխումներ պետք է իրականացվեն նաեւ իրավական համակարգում: «Մենք դա կանենք, որքան էլ դժվար լինի», ասաց վարչապետը:

Տեսչության խնդիրներից մեկն էլ պետք է լինի բարոյական բարձր հասկանալիների տեր հարկատու աշխատակիցների ներգրավումը, քանի որ, վարչապետի կարծիքով, հարկային տեսչությունների մասին բազմաթիվ առասպելներ են ստեղծվում:

Կարեւոր է նաեւ տեսչության աշխատանքների, եւ հասկանալն տնտեսավարող սուբյեկտների ներքոնների մասին տեղեկատվության, գաղտնիության ապահովման խնդիրը: Երկրում ստեղծվում է մասնավոր տնտեսություն, եւ մարդիկ պետք է վստահեն պետական այս կառույցին: Իսկ վերաբերում է տարվող հարկային քաղաքականությանը, որն Բագրատյանի ասկով, պետք է ձգտել առավելագույնս բացառել հարկային արտոնությունները, որոնցից որոշները սուբյեկտիվ գործոնը դեր չխաղա: Ներկայումս հարկային օրենսդրությունը պետք է լինի շեղոք եւ կոշտ, չնայած արտոնությունների բացակայության դեպքում բաղադրությունը կորցնում է իր ճկունությունը:

Ըստ վարչապետի, հարկային տեսչությունը մեծ ուշադրություն պետք է դարձնի մասնավոր սեկտորին, որն աշխատանքն զարգանում է: Տարեվերջին ազգային եկամտի մեջ նրա մասը կկազմի 60-62 տոկոս, այն դեպքում, երբ այդ համատարածից հավաքված հարկերի տոկոսը շատ ավելի ցածր է:

ԱՐՄԵՆ ՊՐԵՍ

ԻՐԱՎԱԿԱՆ

«Հայաստանում չկան բաղբանտարկյալներ, քանի որ բեական օրենսգրքում չկա համապատասխան օրենք»

Հասարակական բաղաքական կազմակերպությունների գրանցման վարչության պետ Վալերյա Մանասարյանի ստորագրած որոշումը հասարակական գրանցումը մերժում է Հայաստանի բաղաքական բանտարկյալների պաշտպանության ազգային խորհուրդ հասարակական կազմակերպության կանոնադրության գրանցումը, քանի որ այն չի համապատասխանում ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության 1989 թ. հոկտեմբերի 30-ի հրամանագրի եւ ՀՀ գործող օրենսդրության պահանջներին:

Մասնավորապես ՀՀ բեական օրենսգիրքը բաղաքական հանցագործություններ չի պարունակում, հետեւաբար ՀՀ-ում բաղաքական բանտարկյալներ չեն կարող լինել եւ չկան: Ուստի բաղաքական բանտարկյալների եւ նրանց ընտանիքի անդամների իրավունքներն ու շահերը պաշտպանող հասարակական կազմակերպության գործունեությունը անիմաստ է: Խորհրդի դեկավարությունը մտադիր է դիմել ՀՀ արդարադատության նախարար Վահե Ստեփանյանին այդ որոշումը վերանայելու խնդրանքով: Խորհրդի համանախագահ, խորհրդային ժամանակաշրջանի բաղաքանտարկյալ Գեորգի Խոմիզուրիի կարծիքով, չի կարելի շնչահեղ պատասխանի ոչ տրամաբանական լինելը: «Քանի որ ՀՀ ՔՕ-ն չի պարունակում բաղաքական հանցագործություններ, Հայաստանում չկան եւ չեն կարող բաղաքանտարկյալներ լինել»:

Առաջին հերթին, ըստ Գ. Խոմիզուրիի, երբ ՔՕ-ում չկա որեւէ հոդված, առա դրանից բնավ էլ չի բխում, որ նման երեւույթ չկա (եւ ավելին՝ «չի կարող լինել»): ՀՀ ՔՕ-ում պատիժ է նախատեսված բաղաքական դրդապատճառներով: Մասնավորապես, ես ինքս 1983 թ. դատապարտվել եմ որպես բեական հանցագործ: Սակայն հետագայում պարզվեց, որ ես ոչ թե բեական հանցագործ եմ, այլ բաղաքանտարկյալ»:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Հայտարարության առիթով դիմեցինք նաեւ «Հայաստանի բաղաքանտարկյալների պաշտպանության ազգային խորհրդի» համանախագահության անդամ Հովհաննես Ասրյանին: Վերջինս հաստատելով արդարադատության նախարարության պատասխանը, ավելացրեց, որ չնայած դրան, Հայաստանի Հանրապետության բաղաքական բանտարկյալները եւ նրանց ընտանիքի անդամները, ի տարբերություն ՀՀ արդարադատության նախարարության պաշտոնյաների, գտնում են, որ իրենց շահերը պաշտպանող հասարակական կազմակերպության գործունեությունը Հայաստանում անիմաստ չէ: Հայաստանում բաղաքանտարկյալների առկայությունը եւ նրանց իրավունքների պաշտպանության անհրաժեշտությունը կասկած չի հարուցում նաեւ միջազգային իրավապահ կազմակերպությունների մոտ: Այդ է վկայում նաեւ «Միջազգային նեռում» կազմակերպության 1995 թ. հոկտեմբերի վերլուծությունը Հայաստանի վերաբերյալ:

Նույնիսկ եթե ընդունենք, ասաց նա, որ ՀՀ բեական օրենսգիրքը բաղաքական հոդվածներ չի պարունակում, միեւնույն է, Հայաստանի բանտերում այսօր գտնվում են մարդիկ, որոնք կալանավորված են բացառապես իրենց բաղաքական համոզմունքների համար: Բանտախցերում են գտնվում նաեւ մարդիկ, որոնց դեմ հարուցված բեական գործը իշխանությունների կողմից շահարկվում է բաղաքական նպատակներով: Զավեշտալի է այն, որ արդարադատության նախարարը որոշել է դրանք «Ազատության ազատագրման» ասելով: Ասրյանը վկայակոչելով բժշկական եզրակացությունը, Արծրունուց գանկացավ ճշտել նրա ցուցմունքի ճշմարտացիությունը, քանի որ անհավանական էր դառնում, թե անգիտակից վիճակում Հ. Մարգարյանն ի վիճակի էր նման լուրջ հարց ճնարկելու: Փաստաբանի հարցը նույնպես մնաց անպատասխան:

Դատավարության ընթացքում ճնության նյութ դարձավ նաեւ նախաճնության շրջանում Հ. Մարգարյանին պաշտպաններից զրկելու եղելությունը: Նրա առաջին պաշտպանին նախկին ԳԽ պատգամավոր Գառնիկ Խաչատրյանին, զրկել էին իբրեւ վկա ձեւակերպելով: Հաջորդին փաստաբան Ռուբեն Սահակյանին մերժել էին, պատճառաբանելով, որ նա խախտել է ԱԱՊՎ կանոնները: Նրա դեմ նույնիսկ դատական գործ է հարուցվել, որը սակայն դատախազությունում կարճվել է, բայց դրանից հետո էլ չի վերականգնվել նրա պաշտպանի իրավունքը: Իսկ Հ. Մարգարյանի ցուցմունքների հրապարակումից պարզ դարձավ, որ ճնչիչները խրթել են նրան, ասելով, թե Ռ. Սահակյանն իրեն է հրաժարվել նրան պաշտպանելուց: Երրորդ պաշտպանից փաստաբան Ռուբեն Սարգսյանից իրեն է հրաժարվել, որից հետո կնոջ դիմումով Հ. Մարգարյանի պաշտպանությունը հանձն է առել փաստաբան Անահիտ Եսայանը:

Դատական կոլեգիան II ամբաստանյալների հետ իր աշխատանքների առաջին փույթ ավարտած համարելով, առաջիկա նիստում կլսի գործով անցնող վկաների ցուցմունքները:

ԱՌՈՒ ՊՈՏՊՈՍՅԱՆ

«ԴՐՈ» ԴԱՏ

11 ամբաստանյալների հարցախնությունն ավարտվեց

Արծրունին ստիպված է փոխելու իր պաշտպանական տակտիկան

Սկիզբը էջ 1

Նույն հարցը տվեց նաեւ Արծրունուն, սակայն նա հրաժարվեց այդ, ինչպես նաեւ հետագայում տրված մյուս բոլոր հարցերին պատասխանելուց, հայտնելով, որ իր պաշտպանական տակտիկան չսացվեց եւ Գ. Մանուկյանի ցուցմունքներից հետո ստիպված է փոխել այն, իսկ մինչ այդ հրաժարվում է որեւէ հարցի պատասխանելուց: Առերեսումից հետո Մարգարյանը հիմնականում չի պատասխանել ճնչիչների հարցերին: Դատարանում հայտնեց, թե դրանից հետո հասկացել է, որ ինչ-որ խաղ է տեղի ունենում, այդ պատճառով էլ խուսափել է պատասխանելուց:

Հարցախնությունների ընթերցումից հետո փաստաբան Անահիտ Եսայանը կոլեգիային ներկայացրեց Հ. Մարգարյանի բժշկական տեղեկանքը, որ ասվում էր, որ նա 1993 թ. օգոստոսի 23-ին ավտովթարից ստացած ծանր մարմնական վնասվածքներով գանգի կոտրվածք եւ այլն, անգիտակից վիճակում տեղափոխվել է հանրապետական հիվանդանոց: Հիշեցնենք, որ Արծրունին իր ցուցմունքներից մեկում հայտնել է, որ իրեն այդ ժամանակ այցելել է Հրանտին եւ հիվանդանոցում խորհրդակցելուց հետո նրանից ստացել է Ա. Ներսիսյանին սպանելու հանձնարարությունը: Փաստաբան Մաթեւոսյանը վկայակոչելով բժշկական եզրակացությունը, Արծրունուց գանկացավ ճշտել նրա ցուցմունքի ճշմարտացիությունը, քանի որ անհավանական էր դառնում, թե

ԼՂՀ անվտանգության խորհրդի նիստում

Նոյեմբերի 16-ին տեղի ունեցավ ԼՂՀ նախագահին կից անվտանգության խորհրդի նիստը, որը վարում էր պետության Դեկավար Ռոբերտ Քոչարյանը: Հանրապետությունում տնտեսական բարեփոխումների ընթացքի եւ դրանց հաջող իրականացման հետ կապված կառավարության կողմից ձեռնարկված միջոցների մասին հանգամանալից տեղեկատվությամբ հանդես եկավ ԼՂՀ վարչապետ Լեռնարդ Պետրոսյանը: Նիստի մասնակիցները լսեցին ԼՂՀ արտաքին գործերի նախարար Արկադի Ղուկասյանի հաշվետվությունը դարաբաղյան ճգնաժամի կարգավորմանն ուղղված ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակներում բանակցությունների ընթացքի մասին: Անվտանգության խորհրդի նիստում ճնչվել են նաեւ հանրապետության սոցիալ-տնտեսական եւ քաղաքական կյանքին առնչվող այլ հարցեր:

Շինարարության ծավալների աճ

Ինչպես տեղեկացրին ԼՂՀ շինարարության նախարարության ֆինանսատնտեսական վարչությունից, այս տարվա տասն ամիսների ընթացքում նախարարության եւ պայմանագրական հիմունքներով գործող կազմակերպությունների կողմից կատարվել են 385 մլն 985 հազար դրամի շինմոնտաժային աշխատանքներ, որը նախորդ տարվա նույն ժամանակամիջոցի համեմատությամբ ավել է 91 մլն 996 հազարով: Տվյալների մեջ չի մտնում ԼՂՀ պաշտպանության բանակի համար կատարվածը, որը նույնպես պատկառելի գումարներ է կազմում: Նույն աղբյուրի համաձայն, մեծածավալ աշխատանքներ են իրականացվել ժողկրթության եւ սպորտի (56,2 մլն), բնակշինարարության (27,8 մլն), առողջապահության (14,2 մլն) եւ այլ ոլորտներում: Այս տարվա հունվար-նոյեմբեր ամիսներին բավարար շինմոնտաժային աշխատանքներ են կատարվել նաեւ Շուշիի շրջանում՝ 33,8 մլն:

Ա. Ա.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տալիս
Ֆինանսական եւ հրատարակչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Դանիելյանի 47
Թելեֆոն 562941, AT&T (37421) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ տառաձեւերը ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգային ծառայություն «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՏԵՂԱՑ

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ

«Եկայ ձեր ձեռքը համբուրելու»

Ընտ նախագահը, խոնարհելով 93 տարեկան բանաստեղծ, Հեղափոխական տեսուչ Նորայր Արբազանին առջև

Օրին հաղորդել էինք, որ ՀՀ նախագահը նոյեմբերի 6-ին վարչապետ Յիցխակ Ռաբինի հուղարկավորությանը մասնակցելուց հետո կարճ այցելություն էր կատարել նաեւ Երուսաղեմի հայոց պատրիարքարան: Մեծ ուշացումով ստացել ենք հետեւյալ թղթակցությունն այդ այցի մասին:

Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսեան Երուսաղեմ գտնուեցաւ տասներկու ժամ միայն, մասնակցելու համար Իսրայէլի վարչապետ Ցիցխակ Ռաբինի պետական թաղմանական արարողութեանց: Նախագահին կ'ընկերանային Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Վահան Փափազեան, ազգային ժողովի պետ Շահեն Կարամանուկեան: Թաղման արարողութեան ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Ամեն. Տ. Թորգոմ Պատրիարք Մանուկեան, ընկերակցութեամբ Տ. Սեսան Եպս. Ղազիրեանի:

Հաղորդեալ կատարուած կարգադրութեանց համաձայն, նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսեան ժամը 5-8 հիւրընկալուեցաւ Հայոց պատրիարքարանի կողմէ: Նախ առաջնորդուեցաւ Ս. Յարութեան տաճար, որ դիմաւորեցաւ հայոց, յունաց եւ կաթոլիկներու տեսուչներու կողմէ, եւ լուսարարապետ Գեր. Տ. Դաւիթ Արք. Սահակեանի առաջնորդութեամբ այցելեց Քրիստոսի Ս. Գերեզմանը, խաչելութեան Գողգոթա, Գիսս խաչ եւ հայկական Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մատուռ: Ժամը 6-ին Ս. Յակոբանց Մայր տաճարի մէջ լուսարարապետ արբազանի բացատրութիւններէն եւ պատրիարքարանի զանձատան մէջ որոշ առարկաներ եւ սղաստներ դիտելէ յետոյ, Պատրիարք Արբազան հոր, միաբանութեան անդամներու եւ ՀԵՄ, ՀՄԸՄ բարեխիղճ ակումբներու ատենադիրներու եւ կարգ մը ազգայիններու ընկերակցութեամբ, նախագահը եւ իր հետեւորդները առաջնորդուեցան Պարտիզպարտ եւ միսքանական ճաշարանին մէջ որ նեցան առագ աղատակուած ընթրիք մը: Առյա ժամը 7:15-ին բարձրացան պատրիարքարանի դահլիճը, որ, ժամը 7:30-ի համար հրաւիրուած երկու հարիւր ազգայիններուն Պատրիարք Արբազանը առիթ տուաւ, որ անձնական ներկայանան նախագահին հետ ձեռնուելու, եւ առնչ բացատրելով պետական սեղմ ժամանակացոյցին պատճառով նախագահին ստիպողաբար շուտ մեկնիլը, հրաւիրեց նախագահը հայրենիքէն «խարիկներ տալու», մաղթելով, որ Հայ Երուսաղէմ իր այցելութիւնը «դիմաւորելու պատեհութիւնը կ'ունենանք ճոխիկ առաջային»:

Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսեան յիշելով հանդերձ դժուարին կացութիւններ, որոնց ենթարկուած անկախ Հայաստանի պետութիւնը եւ հայ ժողովուրդը, յուսադրիչ տեղեկութիւններ տուաւ դանդաղ, բայց հետզհետէ բարելաւուող կացութեան մասին: Յիշեց միջազգային օժանդակութիւններ, զուս Հայաստան կը ապանայ հաստատուն հիմեր վրայ դնելու համար մեր պետութեան եւ ժողովուրդին տնտեսական վիճակը: Նաեւ շնորհակալութեամբ յիշեց սփիւռքի հայ գաղութներ, որոնք իրենց նախաձեռնութեամբ նոյնդէս կ'օժանդակեն հայրենիքի բարգաւաճման:

Մեկնելու դիտուն, որն նախագահը անակնկալօրէն փափագեցաւ Գեր. Տ. Նորայր Արք. Պողարեանը տեսնել: Պատրիարք Արբազանը վանքի դուռէն դիմէ առաջնորդեց դէպի 93 տարեկան Նորայր Արբազանի սենեակը: «Եկայ ձեր ձեռքը համբուրելու», ըսաւ որն. նախագահը, յիշելով Արբազանին հեղինակած Երուսաղէմի 4000 ձեռագրաց ցուցակի II հատորները եւ բանասիրական ուսումնասիրութիւնները, որոնց իսկ ծանօթ էր իբրեւ Երեւանի Ս. Մաշտոց Մատենադարանի գիտաշխատող:

Վանքին դուռը խոնուած բազմութեան մէջէն անցնելով եւ դիտ մը ձայնակցելով «Մեր Հայրենիք» երգին, որն. նախագահ եւ իր հետեւորդներ պետական իսկական ճաշարանէն դէպի օդակայան Երեւան վերադառնալու համար:

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Հայաստանի նկարիչները կներկայացվեն Habitat-2-ում

Նոյեմբերի 16-ին ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի գրասենյակում կայացավ եզրափակիչ փուլ հասած հայաստանցի 11 նկարիչների գործերի ցուցադրությունը: Ընտրող հանձնաժողովը, որի կազմում էին ՄԱԶԾ ազգային խորհրդական Այեխանդր Աղաբեկյանը, Հայաստանի ազգային դպրեվանքի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանը եւ փոխտնօրեն Հասմիկ Հարությունյանը, ժամանակակից արվեստի բանգարանի տնօրեն Հենրիկ Իգիթյանը, Habitat-ի ազգային հանձնաժողովի անդամ Վարազդատ Հարությունյանը, աշխատանքներից վերջնականապես ընտրեց երեք: Ալենս Հովհաննիսյանի «Արհավիրք», Մարտին Պետրոսյանի «Անվի հայտնագործումը», Մարինե Դիլանյանի «Քոչվոնի ծնունդ» կտավները: Նկարիչներին հանձնվեցին խուրջյանական սերտիֆիկատներ եւ դրամական դարձեներ 900, 600 եւ 300 ամերիկյան դոլարի չափով: «Ես կարծում եմ, որ այստեղ բոլոր գործեր չկան եւ անկասկած, մյուս նկարիչներն էլ արժանի են մրցանակ ստանալու», նկատեց Հ. Իգիթյանը: Նկարները կներկայացվեն Միացյալ ազգերի բնակավայրերի համաժողովին Habitat-2 կամ «Քաղաքներ զարգաքաժողով»: Դրանք առաջին փորձն կցուցադրվեն Նյու Յորքում, ՄԱԿ-ի կենտրոնական գրասենյակում, 1996 թ. փետրվարին, նախաընտրական կոմիտեի երրորդ հավաքին, առա հունիսին Ստամբուլում, բուն համաժողովի ժամանակ: Habitat-ը Միացյալ ազգերի զարգացման գրասենյակի կազմակերպած երրորդ համաժողովն է կոնֆերանսներում կայացած սոցիալական հարցերին եւ հանիստում անցկացված ժողովրդագրությանը նվիրված համաժողովներից հետո: Habitat-ը կայացել է 1976-ին Կանադայի Վանկուվեր քաղաքում: Արդյունքում ստեղծված կազմակերպության նպատակն էր աջակցել քաղաքների զարգացմանը, քանի որ ղեսությունների զարգացումը կախված կլինի երկրի քաղաքների զարգացումից, հաստատեց այն խնդրի դրաճառով, որ գլխավոր բնաղանդական հարցերը ծագում են քաղաքներում: Միացյալ ազգերի կազմակերպությունում վերջին վերակառուցումների ժամանակ կազմակերպությունը միաձուլվեց շրջակա միջավայրի դահողանության կազմակերպության հետ, բայց շարունակեց դահպանել իր յուրօրինակությունը:

Միացյալ ազգերի զարգացման ծրագրի նյույորքյան գրասենյակի տնօրեն Ֆիլիպ Էլգուայեն ցուցահանդեսի բացման արարողության ժամանակ իր ելույթում նշեց Habitat ծրագրի կարեւորությունը հաստատելու անցման շրջանում գտնվող երկրների համար: «Հայաստանը ցնցումային թերապիա կիրառող երկրների շարքում առաջատար դիրք ունի: Այդտեղ դեռ, զարգացման ծրագիրը հաստատ առաջնություն ունի մեղմացնել այստեղ անցումային շրջանի դժվարությունները: Մենք չունենք անհատական հնարավորություններ լավագույն դայմաններ ապահովելու ձեր ամենօրյա կյանքում, սակայն շատ մտահոգ ենք, որ Հայաստանն արագ կարգ իրավիճակից անցում կատարի նորմալ զարգացման»: Պարոն Էլգուայեն հաղորդեց, որ տեղեկատվական միջոցների օգնությամբ կոզնային բացատրել «բնակչությանը եւ Ազգային ժողովին, որ զոյություն չունեն ժողովրդավարություն եւ տնտեսական հարաբերություններ առանց բարեկեցիկ ապրող մարդկանց»: Habitat-2-ը մի անգամ ես կկարեւորի մարդկանց դերը զարգացման մեջ:

Գագաթաժողովին կներկայացվեն 99 նկարներ, երեխական նկար 33 երկրներից, եւ այստեղ նույնդես կկայանա ցուցահանդես մրցույթ:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՍՈՖԻԱԼԱԿԱՆ

Մանկապարտեզի ձմեռնամուտի հոգսերը

Հերթական երեւանյան ձմեռը մոտենում է, եւ ձմեռնամուտի հոգսերից ամենամասն չեն նաեւ մայրաքաղաքի մանկապարտեզները:

Անցյալ տարի դրանք «ձմեռեցին» խիստ յուրովի՝ դարգարելով փակելով իրենց դռները փոքրիկների առջեւ. քաղաքի 227 մանկապարտեզներից աշխատանքային օրիցը միայն քանի դպրոցներին (դրանցից ոմանք աշխատեցին կրճատված աշխատաժամերով) ընդամենը 35-ը՝ միաժամանակ ստանձնելով հերթապահ մանկապարտեզների դարտավորություններ, որտեղ ըստ անհրաժեշտության հյուրընկալվում էին շրջակա մանկապարտեզներից ժամանակավորապես դուրս մնացած երեխաները:

Այս տարի մանկապարտեզների ձմեռային առօրյան խոսանում է ավելի «հարուստ» լինել: Ինչպես հայտնեց քաղաքային ժողկրթվարչության տեսուչ Լաուրա Սահակյանը, ենթադրվում է, որ այս ձմեռ կգործեն զգալիորեն ավելի՝ գրեթե 125 մանկապարտեզներ: Դա հնարավոր կդառնա անգլիական OXFAM բարեգործական կազմակերպության շնորհիվ, որի միջոցներով նավթ եւ վառարաններ կտրամադրվեն հիշյալ մանկապարտեզներին: Թեեւ վերջիններիս օգտագործման անհարմարությունից ելնելով՝ մանկապարտեզների տնօրինություններից շատերը նախընտրում են սովորական դարձած «հանգանակությունների» միջոցով ձեռք բերել նավթավառներ եւ էլեկտրասալիկներ: Օրակարգի մեջ են նաեւ կոտրված աղակինների վերականգնման, դուռ լուսամուտների «ցելոֆանապատման» խնդիրները, որ լուծվում են նույնդես ծնողների գրպանի հաշվին, ավելացրած զանազան կենցաղային եւ գրենական պիտույքները:

Ցավալի է, բայց՝ փաստ, մեր փոքրիկ քաղաքացիների աշխարհընկալումը ձեւավորելու կոչված այս նախակրթական օջախները այդպես էլ չեն դառնում դեսության բավարար հոգածության առարկան...

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՆՈՐ ՊԱՐԲԵՐԿԱՆ

Հայ մարդուն հասու դարձնել Աստծո խոսքը, նույնիսկ... ռուսերեն

Սեպտեմբերի սկզբներից լույս է տեսնում Ռուսաստանի Դաշնության Կրասնոդարի երկրամասի եւ Ադիգեյի հանրապետության հայ առաքելական եկեղեցիների եւ կրոնական համայնքների պաշտոնաթերթ «Մեր եկեղեցին» ռուսալեզու երկաթաթերթը:

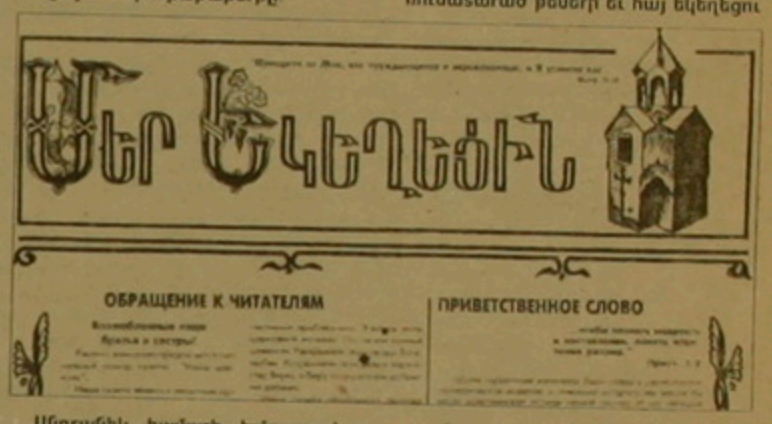

Անդրանիկ համարի խմբագրականում նշվում է, որ թերթի գլխավոր նպատակն է. «Հայ մարդուն հասու դարձնել Աստծո խոսքը, լուսաբանել Կուբանի եւ մերձսեւծովյան հայկական կրոնական համայնքների եւ եկեղեցիների անցյալն ու ներկան. ընթերցողներին մատուցել հայ ժողովրդի հոգեւոր ու մշակութային ժառանգությունը»:

Միեւնույն ժամանակ ընդգծվում է, որ սույն պարբերականը քաղաքական նպատակներ չի հետապնդում: Եվ քանի որ վերոհիշյալ տարածաշրջանի հայությունը հիմնականում ռուսախոս է, հիմնավորվում ու պատճառաբանվում է նրա ռուսալեզու լինելու հանգամանքը:

Առաջին համարում ողջույնի եւ օրհնանքի խոսքերով հանդես են եկել հայ եւ ռուս բարձրաստիճան հոգեւորականներ ու անվանի գործիչներ:

Առայժմ լույս են տեսել երեք համարներ, որոնցում լուսաբանվել են ծայրագույն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս, Նորին սբ. Օծություն Տ. Տ. Գարեգին Ա-ի խոսքն Ազգային եկեղեցական ժողովի առթիվ, ինչպես նաեւ Մոսկվայի եւ Համայն Ռուսիոյ Պատրիարք Ալեքսիյ 2-րդի հետ սույն թվի հունիսի 12-ին Մոսկվայում նրա ունեցած հանդիպումների մանրամասները, հայ առաքելական եկեղեցվո ռուսատարած թեմերի եւ հայ եկեղեցու պատմության դվագները:

Առանձին խորագրով ընթերցողին է մատուցվում «Հայ եկեղեցու այրերի վարդապետությունը»: Հիշյալ շարքում համակողմանիորեն ներկայացվել է մեծն Ներսես Շնորհալին որպես 12-րդ դարի գործիչ եւ բանաստեղծ:

Հետաքրքրական նյութեր են զետեղված Աղյերի թիվ 31 հայկական միջնակարգ դպրոցի աշակերտի, ինչպես նաեւ Հարավային Ռուսաստանի ճանաչված նկարիչ Պազար Միրզոյանի ստեղծագործությունների մասին:

Թերթի լրատվությունից տեղեկանում ենք սեպտեմբերի 17-ին Սոչիի Սուրբ Խաչ մատուռի հարեւանությամբ հրաշալի մի խաչքարի տեղադրման, ինչպես նաեւ Երուսաղեմի պատրիարք Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկյանի Աղյեր կատարած այցի մասին:

Վստահ ենք, որ թերթը նպաստի իր բաժինը կբերի հայապահպանման, մեր ազգային, կրոնական ու քաղաքական միասնության գործին:

ԱՐԹՈՒՐ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ,
Սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտե

■ ***Ֆրանսիայի SPFA բարեգործական ընկերության շնորհիվ էր, որ*** անցած տարի գործեցին Վանաձորի մանկապարտեզները: Նրանց միջոցներով էին գնվել վառարաններն ու վառելափայտը: Ֆրանսիացի բարերարները այս տարի էլ չմոռացան փոքրիկներին: Նրանց տրամադրած գումարով Վանաձորի հայ ավետարանական ընկերակցության քաղաքում գնվեց 282 խմ վառելափայտ եւ մինչեւ առաջին ձյունը բաժանվեց 28 մանկապարտեզների: Իսկ օրեր առաջ տակի 2 մանկապարտեզներ ստացան նրանց միջոցներով գնված 10 խմ վառելափայտ: SPFA-ն ցանկալի է մեծապես օգնել աղեխի գոտու երեխաներին:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԵՍՊՈՅԱՆ,
Վանաձոր

«ԵՎՐՈՍՏԱՆ-ՈՒՅՈՒՏ»
ֆիրման առաջարկում է
ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԴԻՄԱՎՈՐԵԼ ՆՈՐՈՎԻ
եւ հրավիրում ամանորյա ուղեորության
ՓԱՐԻԶ - դեկտեմբերի 28-ից մինչեւ հունվարի 4-ը
ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ - դեկտեմբերի 30-ից մինչեւ հունվարի 4-ը
Ձեզ ապահովում են
3***-ոյուրանոցներ եվրոպական մայրաքաղաքների կենտրոնում
շրջագայություններ տրեսարժան վայրերով
հաճելի հանդիպումներ, նոր ծանոթություններ, գործարար կապեր
ամանորյա խնջույք
Փաստաթղթերի ընդունումը մինչեւ դեկտեմբերի 5-ը
"Եվրոսթան - Ուիյուտ" ֆիրման կօգնի Ձեզ
ձեռք բերել ավիատոմսեր եւ ձեւակերպել փաստաթղթեր
ԵՐԵՎԱՆ - ՍՈՖԻԱ, ԵՐԵՎԱՆ - ԲՈՒՐԳԱՍ
ուղղություններով
«ԱՆԻ» հյուրանոց, 512 սենյակ
ԵՎՐՈՍՏԱՆ-ՈՒՅՈՒՏ ֆիրմա
Հեռ. 52-42-65

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեսակետ

ԵԱՀԿ. ներկան եւ ապագան

Միջազգային սեմինարի արդյունքներ

Համաշխարհային եւ եվրոպական քաղաքական համակարգում տեղի ունեցող փոփոխությունները հրամայաբար պահանջում են ինչպես առկա միջազգային կազմակերպությունների բարեփոխում, այնպես էլ նոր, ներկա իրողություններին առավել համարժեք մոտեցումների մշակում։ Մասնավորապես, նման անհրաժեշտության առջեւ է կանգնած ԵԱՀԿ-ն (Եվրոպայի անվտանգության ու համագործակցության կազմակերպությունը, որն ընդհուպ 1994 թ. դեկտեմբերը կոչվում էր ԵԱՀԽ)։ ԵԱՀԿ գլխավոր քարտուղար Հոյնկեի նախաձեռնությամբ հոկտեմբերի 28-ին Պրահայում տեղի ունեցավ «ԵԱՀԿ. գնահատական եւ հեռանկարներ» սեմինարը։ Այն մտահոգվել էր որպես մի համաժողով, որը թույլ կտար ոչ պաշտոնական մթնոլորտում քննարկել կուտակված հիմնահարցերը եւ առաջարկել հնարավոր լուծումներ։ Սեմինարին մասնակցելու էին հրավիրվել ինչպես ԵԱՀԿ ներկայումս գործող պաշտոնական անձինք, այնպես էլ ակադեմիական շրջանակների եւ ոչ կառավարական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, ըստ որում, հրավիրյալների մեծամասնությունը նախկինում այս կամ այն ձեւով մասնակցել էր ԵԱՀԿ-ի կամ միջազգային այլ կազմակերպությունների գործունեությանը։ Բացի դրանից, հրավերին արձագանքեցին նաեւ ուրիշ կարեւորագույն միջազգային կազմակերպությունների (ՄԱԿ, ՆԱՏՕ եւ այլն) ներկայացուցիչներ։

Սեմինարի բուն անցկացումը ստանձնեց Պրահայում վերջերս բացված բաց մասնագիտ հետազոտման ինստիտուտը (OMRI), որն ունի իր գործունեությունն առավել ստույգ արտացոլող մեկ ուրիշ անվանում ևս։ Նախկին ԽՍՀՄ-ի եւ Արեւելյան Եվրոպայի հետազոտման համաշխարհային կենտրոն։ Ինստիտուտի նախագահն է Հայաստանում լավ հայտնի ամերիկացի դիվանագետ Ջոն Մարեսկան, որը ժամանակին ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչն էր ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում, իսկ ավելի ուշ աղեղն որպես հետազոտող արել էր Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության լուծման յուրօրինակ առաջարկություններ։

Սեմինարը տեղի էր ունենում Չեռնիցյան դպրոցում, որտեղ անցկացվում են ԵԱՀԿ ավագ դաշտոնատար անձանց կոմիտեի խորհրդաժողովներ։ Թեեւ օրակարգում նշված էր 2 հիմնական բիմա՝ հակամարտությունների կարգավորումը եւ միջազգային մյուս կազմակերպությունների ու ԵԱՀԿ-ի հարաբերությունները, բնականաբար, քննարկվող հարցերի շրջանակը անհամեմատ լայն էր։ Սեմինարը բացեց ԵԱՀԿ գործող նախագահ, Հունգարիայի արտգործնախարար Լաշլո Կովաչը, իսկ եզրափակման խոսքն ասաց ԵԱՀԿ գլխավոր քարտուղար Վիկտոր Հոյնկեն։ Նյութերի հիման վրա պետք է դաս դասախոսեն հաշվետվության եւ վերլուծական զեկուցագիր, որտեղ կներկայացվեն ԵԱՀԿ ունեցվածքը, ինչը թույլ կտա հետագայում առավել լիով չափով եւ խորությամբ վերլուծել սեմինարի ընթացքը եւ արտահայտված գաղափարների գործնական նշանակությունը։

Դատելով ունեցող ավանդույթի համաձայն, նման քննարկումներ լուսաբանելիս եւ արտահայտված տեսակետներ ներկայացնելիս ընդունված է անուններ չհիշատակել (թեպետ հնարավոր է առանձին հարցերի առավել ազատ քննարկման հնարավորություն, նախնառաջ դաշտոնական անձանց համար)։

Մնացած խնդիրների նկատմամբ մոտեցումներ կանխորոշող կարեւոր հարց արդի միջազգային հարաբերությունների համակարգում ԵԱՀԿ-ի դերն ու տեղի հարցն է։ «Մաղը դպրոցական ժամանակաշրջանում ԵԱՀԿ-ն այն հիմնական միջոցն էր, որի շնորհիվ իրականացվում էր Արեւելքի եւ Արեւմուտքի, կենտրոն կերոով Վարշավայի դաշինքի եւ ՆԱՏՕ-ի դիմային երկխոսությունը։

«Մաղ դպրոցական տարիներից հետո ԵԱՀԿ-ն դիտվեց որպես «Վանկուվերից մինչեւ Վլադիվոստոկ» նոր Եվրոպայի համաարդիական միասնացման գործիք։ Ներկայումս մի ցամաքային հարաբերություններում սկսում է նոր փուլ, եւ նոր համակարգում ԵԱՀԿ-ի տեղն այնուամենայնիվ դարձյալ է։ Սեմինարում արտահայտվեցին տարբեր տեսակետներ, սկսած ԵԱՀԿ-ի նոր դերի բուն հնարավորության մասին։ ԵԱՀԿ-ն ստանձնեց իր օրակարգը եւ կատարեց իր խնդիրը։ ԵԱՀԿ-ի ստեղծման դրսեւորումն «հակամարտություն» ասկով, հասկանում էին երկու հակամարտ բլոկների փոխազդեցությունը, որի շնորհիվ լուծվեցին Եվրոպայի անվտանգության հարցերը։ Բացի դրանից, այն ժամանակ դա մարդու իրավունքների դաշտանման վերահսկման միակ դաշտոնական գործիքն էր։ Այսօրվա խնդիրները բոլորովին այլ բնույթ ունեն, որոնց լուծման համար ԵԱՀԿ-ի սկզբունքներն ու արտաքին կարգերը միշտ են դիտանցի։ Արտահայտվեց նաեւ հակադիր տեսակետ, հենց նոր, առնվազն մոտ զեր դաշտանումներում կարող է առավել լիով չափով բացահայտվել անվտանգության, համագործակցության եւ մարդու իրավունքների ապահովման ոլորտում ԵԱՀԿ-ն ներուժ, հատկապես, երբ ենթադրվի ունենանք կազմակերպության այնպիսի բացառիկ հնարավորություններ, ինչպիսիք են հակամարտությունների կարգավորումը։ Եվրոպայի ամբողջ տարածքում ազգային փոքրամասնությունների վիճակի վերահսկումը։

Սակայն այստեղ անհայտ բաներ շատ են։ Ժամանակին (1992 թ.) առաջարկ ԵԱՀԿ-ն փորձ ինչ տարբեր էր բերում, այն դաստիարակում էին որպես՝ երբեմնային կազմակերպություն, որն ունի լեգիտիմություն (մի քաղաքային բնակեցության մասնաստ), բայց ռեսուրսներ չունի իրագործարար գործողությունների անցկացման համար։ Միեւնույն ժամանակ ՆԱՏՕ-ի կառույցները կարող էին անհրաժեշտ ռեսուրսներ հատկացնել նման գործողությունների անցկացման համար, մինչդեռ ՆԱՏՕ-ն դրանց իմաստալի անցկացման մանդատ չուներ։ ԵԱՀԽ-ի լեգիտիմության եւ ՆԱՏՕ-ի ռեսուրսների միավորումը բերում էր առավել արդյունավետ լուծումի։ Սակայն 1993-1994 թթ. իրավիճակի փոփոխումը ի չիք դարձրեց նման մոտեցումը։ ԵԱՀԽ-ի համակարգում ՆԱՏՕ-ի ներդրվումը, ըստ որում, Ռուսաստանի առաջարկած կառուցվածքային փոփոխությունների տեսանկյունից (յուրօրինակ ԵԱՀԽ անվտանգության խորհրդի ստեղծում) նշանակում էր ՆԱՏՕ-ի նկատմամբ Ռուսաստանի միջնորդավորված վերահսկողություն։ Մյուս կողմից, դարձ է, որ ներկա դաշտանումներում հազիվ թե ակնկալվի ԵԱՀԿ-ի դերի մեծացում, տարբեր դաշտանումներով դրան կիսակազդեն ինչպես Ռուսաստանը, այնպես էլ Արեւմուտքը։ Միայն նրանց հարաբերությունների ներդաշնակեցումը նոր խթան կտեղծի ԵԱՀԿ-ի զարգացման համար։

Անկասկած, հիմնական հարցի դաստանումից են կախված նաեւ մյուս բոլոր լուծումները։ Մասնավորապես ԵԱՀԿ կառույցների եւ առաջարկների փոփոխումը, գործադիր լիազորությունների ուժեղացումը եւ այլն հնարավոր կունենան, եթե ԵԱՀԿ-ին ավելի լայն լիազորություններ տրվեն օրենսդիր հարցերը լուծելիս։ Քանի դեռ գոյություն ունի ազդեցության դաշտերի բաղադրիչ ընդունում (ԱՊՀ-Եվրոպա), ԵԱՀԿ-ի հնարավորություններ կմնան անհասանելի։ Ինչպես նշվեց, հարկավոր են ոչ թե ԵԱՀԿ-ի նոր լիազորություններ կամ նոր կառույցներ, այլ արդեն առկա լիազորությունների ու կառույցների հնարավորության օգտագործման հնարավորություն։

Ինչ վերաբերում է հակամարտությունների հարմանը, այստեղ նկատվում են նոր մոտեցումներ։ Թեեւ ԵԱՀԽ-ի ուշադրությունը բեւեռվում էր առավելապես նախկին ԽՍՀՄ տարածքի վրա, որը Ռուսաստանը համարում է ծեփական ազդեցության գոտի։ 1994 թ. Ռուսաստանը ԵԱՀԽ-ից չստացավ ԱՊՀ տարածքում խաղաղարար գործունեության մանդատ, իսկ ԱՊՀ-ն չճանաչվեց որպես շրջանային կազմակերպություն։ Մինչդեռ այդ տարիներին Արեւելյան եւ Կենտրոնական Եվրոպայի, Բալկանների եւ Մերձբալթիկայի երկրներ դարձան Եվրախորհրդի անդամներ, օրակարգում է նրանց անդամակցությունը եվրոպական մյուս կազմակերպություններին (ՆԱՏՕ, Եվրոպական միավորում)։ Դրանով իսկ ԵԱՀԿ-ին մնում է լուծել նախկին ԽՍՀՄ տարածքի հետ կապված խնդիրները, ինչը, ըստ երեւույթին, կբախվի Ռուսաստանի հակադիրությանը։ Ռուսաստանի հակադիրությունը, բայց արդեն ՆԱՏՕ-ի շրջանակներում, անվտանգության նոր համակարգի ստեղծումը («Գործակցություն հանուն խաղաղության») հանգեցնում է հակադիր իրավիճակի, կամ ԵԱՀԿ-ն կոգնում է իր կարեւորությունը եւ դառնում ՆԱՏՕ-ի կցորդ, կամ էլ առաջանում են կրկնորդում եւ այդ դաշտանումներում միանման խնդիրներ լուծելիս անխուսափելիորեն ծագող մրցակցություն։ Երբ անհետանում վերոհիշյալ ծայրահեղ տեսակետները, որոնք կամ միասում են ԵԱՀԿ-ի դերը, կամ էլ այն բացարձակացնում որպես Եվրոպայի անվտանգության միակ լեգիտիմ համակարգ, կարելի է ասել, որ սեմինարի մասնակիցների կարծիքով, ԵԱՀԿ-ն սեփական դեր ունի Եվրոպայի անվտանգության համակարգում, որը, սակայն, այնքան էլ դյուրին չէ դարձել Եվրոպական կազմակերպությունների առկա չափազանց բարդ ճարտարապետության դաշտաստով, ինչը հանգեցնում է կրկնորդման, զգալի նյութական կորուստների, դաշտասասանավորության բացակայության, իսկ մի շատ դեպքում մրցակցության։ Սակայն ԵԱՀԿ-ն, ըստ էության, չի մասնակցել խաղաղարար գործողություններին, սահմանափակվելով դիտորդի դերակատարություններով, սակայն Սոմալիում, իսկ այդ ճախկին Հարավսլավիայում ՄԱԿ-ի գործողությունների փորձը դրսեւորում է հրաժարում խաղաղարարների լիազորությունների նկատմամբ ավանդական մոտեցումից, որոնց դերը բացառապես կողմերի ստանձնած դարտավորությունների կատարման վերահսկումն է։ Հաշտարարությունը (peace-keeping) փոխարինվում է հաշտության հարկադրանքով (peace-enforcement), որը ենթադրում է ինչպես գործողությունների բնույթի, այնպես էլ դրանց նյութական ապահովման բնույթի սկզբունքային փոփոխություն։ Իհարկե, բազմաթիվ հարցեր են ծագում զորաբաժնի կազմի, դրա դարտակատարությունների ու լիազորությունների, հակամարտության մեջ ներգրավման առիթների առնչությամբ եւ այլն։ Այդ հարցերի անդրադարձությամբ դայմաններում միջազգային կազմակերպությունը միջնորդից կարող է վերածվել հակամարտ կողմի։ Խոսվեց նաեւ առկա մոտեցումների վերանայման անհրաժեշտության մասին։ Գոյություն ունեցող իրավական եւ քաղաքական նորմերը ենթադրում էին դնտերի հակամարտություններ, մինչդեռ այսօրվա հակամարտություններն այդ բնույթի են, դրանք կամ քաղաքացիական են, կամ ազգամիջյան (այդ հարցին ԽՍՀՄ-ի եւ Հարավսլավիայի տրոհումից հետո ծագած հակամարտությունների նկատմամբ իրավական ու քաղաքական նոր մոտեցումների մշակման անհրաժեշտությանն էր նվիրված նաեւ մեր նյութը)։ Անշուշտ, հաճախ էր հիշատակվում Լեռնային Ղարաբաղը, մանավանդ որ խորհրդաժողովի մասնակիցներից շատերը զբաղվում էին այդ խնդրով, կամ հիմա են զբաղվում։ Սակայն այդ հիշատակումը ավելի շատ խորհրդանշական էր։ որպես դժվար լուծելի հակամարտության օրինակ։ Դրանք, ովքեր ներկայումս զբաղվում են այդ հակամարտության կարգավորմամբ, արտահայտում էին մեծ լավատեսություն եւ նույնիսկ խոսում էին սկզբունքային լուծման առկայության մասին, որը (արդեն որերորդ անգամ՝ Ղարաբաղի առնչությամբ կիրառվում է այդ արտահայտությունը) կարող է «լակմուսի թուղթ» դառնալ մյուս հակամարտություններ հարթելիս (առաջին հերթին նկատի էր առնվում բազմազգ խաղաղարար զորաբաժնին վերաբերող որոշումը)։ Սակայն այդ գործընթացի «վերեւներում» շատ ավելի զուսպ էին իրենց գնահատականներում։ Պետք է հաշվի առնել, որ ԵԱՀԿ ավագ դաշտանատար կոմիտեն վերջին նիստում որոշում է ընդունել Բոսնիայում գործողությունների անցկացման մասին։ Բայց նկատի ունենալով ԵԱՀԿ ֆինանսական ու նյութական դաշտարների սահմանափակությունը, այդ կազմակերպությունը հազիվ թե կարողանա լիարժեք կերդով մասնակցել երկու գործողություններին, իսկ Բոսնիան, իհարկե, եվրոպացիների համար շատ ավելի կարեւոր է, քան Ղարաբաղը։ Տեղին է վերհիշել, որ 1992 թ. նախկին Հարավսլավիայում կրած անհաջողություններից հետո ԵԱՀԽ-ն օրակարգ մտցրեց Ղարաբաղի հակամարտությունը, որի լուծումը այն ժամանակ անհամեմատ դյուրին էր թվում։

Սեմինարի ժամանակ արտահայտված տեսակետները, հանգեցնում են այս հետեւություններին։ ԵԱՀԿ-ի խնդիրներն ու հեռանկարները նախնառաջ համաշխարհային հարաբերությունների համակարգի փոփոխություններն են։ Չեչնիայի 1994 թ. դեկտեմբերյան եւ Բոսնիայի 1995 թ. օգոստոսյան իրադարձությունները ուժեղացրին Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի փոխադարձ անվստահությունը եւ խիստ հավանական դարձրին «նոր Յալթաներ» ազդեցության դաշտերի նոր բաժանումները։ Ըստ որում, ի տարբերություն «դաշտական» Յալթայի, որը տասնամյակների համար աշխարհում որոշակի ազդեցության դաշտերը եւ դրանով ապահովեց որոշակի կայունություն, «նոր Յալթաները» ամենանգամ կանխորոշվում են հաղթական նոր կոնտեքստի փոփոխվող իրողություններով։ Հնարավոր է երկու մոտեցում։ Առաջինը բխում է անցյալի փորձից եւ բնորոշում բոլոր յին ուսումնասիրություններ։ Այս ճանապարհին ենթադրվում էր Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի միջեւ առկա դիմակայության արձանագրումն է, եւ այդ դեպքում ԵԱՀԿ-ի դերը լինելու է Եվրոպայի եւ ԱՊՀ-ի (կամ հնարավոր Եվրասիական միության) միջեւ սահմանը հիմնի դրանցանումը եւ նրանց երկխոսության մշտապես գործող ուղիների ապահովումը։ Սա կայն ակնհայտ է, որ նման մոտեցումը կարված է մեծ կորուստների հետ, քանի որ յուրաքանչյուր բնորոշման սպառնում է մեկուսացնել ԱՊՀ տարածքը եւ բնավ չի բացառում նոր հակամարտությունները։ Երկրորդ այլընտրանքը Եվրոպայի միասնության, դրա ինչպես արեւմտյան, այնպես էլ եվրասիական տարածքի եւ, ըստ այդմ, ընդունված տերմինաբանության, արեւմտյան եւ արեւելյան քրիստոնեական քաղաքակրթությունների ընդունումն է։ Ռուսաստանը չափազանց մեծ է եվրոպական կառույցների հետ միավորվելու համար եւ բավականաչափ մեծ նախկին ԽՍՀՄ տարածքը եւ բերում Արեւելքի մերձակա երկրներն ընդգրկելու համար։ Արեւելյան ուղղությամբ ՆԱՏՕ-ի ընդլայնումը (Կենտրոնական Եվրոպա եւ բալթյան երկրներ, հետագայում հավանաբար Ուկրաինա եւ Մոլդովա) անխուսափելիորեն կաշխուժացնի Ռուսաստանի ազգամարական նախանձնեցնությունները հակադիր ուղղությամբ (Ռուսաստան-Ղազախստան-Արեւելյան-Թուրքմենստան-Իրան) եւ կարի դայտարն Անդրկովկասում ազդեցության դաշտերի բաժանման համար։* Բրիտանացի ականավոր մտածող Առնոլդ Թոյնբին դաստանության եւ հաղթականության նկատմամբ հաղթակրթային մոտեցման հիմնադիրներից մեկը, ժամանակին (1947 թ.) նախազգուշացնում էր. «Բյուզանդական բնանկիի դասական անդամները մշտապես կտրվել դիմակայել են արեւմտյան աշխարհի ազդեցության տակ հայտնվելու բոլոր դաշտանալիներին եւ շարունակում են հակադրվել մինչեւ օր»։ Եւ Արեւմուտքի մարտահրավերին Ռուսաստանի դաստասխանը, ըստ Թոյնբիի, հանդիսանում է «հաղթական իշխանության դաժան կենտրոնացումը» եւ ռեսուրսների մոբիլիզացումը, որի շնորհիվ հնարավոր է դառնում «դուսաստանյան միջուկի շուրջ եւ Ռուսաստանի գերիշխանությամբ դաշինքի կազմավորումը»։ Բայց Եվրոպայի միավորումը ասելով, բնավ դաստաղիր չէ հասկանալ դրա արեւմտյանացումը։ ԵԱՀԿ-ն կարող է բացառիկ դեր խաղալ հաղթակրթությունների երկխոսության ծավալման մեջ եւ դառնալ բառիս լիակատար իմաստով համաեվրոպական հաղթանակության գործիք, ինչպես արեւմտաեվրոպական հասատությունները երկար ժամանակաժիջոցում հայտնի հայտ ստեղծում էին Արեւմտյան Եվրոպայի ներկա միասնությունը, բեւ այդ գործընթացի սկզբում նոր դաշնակիցների երեկվա բեռանների հակասությունները շատ ավելի սուր էին, քան Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի ներկա հակասությունները։ Տեղին է հիշեցնել, որ ժամանակին Արեւմտյան Եվրոպան վերածնած Մարշալի ոգեղեն ոչ միայն տնտեսական օգնության ծրագիր էր, այլեւ այնպիսի համալիր, որն առաջնորդում էր դեպտությունների միասնացման գործընթացներ եւ ժողովրդավարական հասատությունների ամրապնդումը, հատկապես Ֆասիզմից ազատագրված երկրներում։

Այսօր խանգարող տարասեռությունը ԵԱՀԿ-ի դրական կողմն է եւ բերում գոյատեւելու եւ իրական ու արդյունավետ հաղթական դերերով հարստանալու միակ հնարավորությունն է։ Դա ենթադրում է, որ մեր դարի իրավիճակային հաղթական լուծումներից կվերանալի իրավական մեխանիզմների մշակման վրա, ավելի մեծ ոճադրություն կդարձնի ոչ թե հակամարտությունների կարգավորման ռազմատեխնիկական կողմին (հատկապես՝ երբ հաշվի առնենք ԵԱՀԿ-ի ռեսուրսների սահմանափակությունը), այլ ժողովրդավարական հասատությունների կառուցումը եւ հաղթաքանական հասարակության ձեւավորումը։ Արեւմտաեվրոպական հասատությունների փորձը ցույց է տալիս, որ անհամեմատ նվազ բանկարժեք այդ միջոցառումները երկարաժամկետ հեռանկարով դառնում են անվտանգության համակարգի առավել հուսալի երաշխավորները։

ՍԱՐԳԻՍ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

*** Հոդվածագրի այս կանխատեսումն արդեն կարծեմ իրականություն է դառնում. նոյեմբերի 16-ին Ռումինիան եւ Մոլդովան դիմում ներկայացրին ՆԱՏՕ-ի կազմ ընդունվելու, մինչդեռ Ռուսաստանը բուռն հակազդեցություն ցույց տվեց դրան։** — *Խմբ.*

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ՏԵՍԱԼ

Ռուսաստանն ու Իրանը կնքելո՞ւ են պաշտպանության պայմանագիր

Թեհրանում Ռուսաստանի Դաշնության դեսպանը «Արար» թերթի հետ ունեցած հարցազրույցում անդրադառնալով ռուս-իրանական ընդլայնված հարաբերություններին, խոսել է երկու երկրների միջև ռազմավարական հարաբերությունների ստեղծման հավանականության մասին:

Դեսպան Սերգեյ Տրետյակովը հաստատեց Մոսկվա-Թեհրան նոր համագործակցության հավանականությունը եւ Աֆղանստանի ճգնաժամի վերաբերյալ «Արարի» թղթակցին հայտնեց, որ Ռուսաստանի, Իրանի եւ Ուզբեկստանի միջև այդ կապակցությամբ ընթացող խորհրդակցություններ դեռ կշարունակվի: «Արար»-ի այն հարցին, թե ինչ արդյունքներ տվեցին ռուս դեկավարների վերջին այցելությունները Թեհրան, Տրետյակովը պատասխանեց. «Ձեր հարցը շատ հանգամանալից է եւ հնարավոր չէ հակիրճ պատասխան տալ: Բնչպես տեղյակ եք, վերջերս մի քանի ռուսական պատվիրակություններ այցելեցին Թեհրան: Առաջինը Ռուսական Դումայի պատվիրակությունն էր Կոնստանտին Զատուլինի գլխավորությամբ, որն ունեցավ շատ հետաքրքիր հանդիպումներ տեղի դեկավարության հետ:

Հանդիպումների ընթացքում քննարկվեցին տարածաշրջանին, աշխարհին եւ երկու երկրներին առնչվող բազմազան հարցեր: Մյուս պատվիրակությունը Ռուսաստանի հեռուստառադիոմարմնի նախագահ Ալեքսանդր Յակովլեւի գլխավորությամբ հանդիպումներ ունեցավ Լարիջանու եւ Վայեզու հետ: Այդ հանդիպումներն շատ կարեւոր նշանակություն ունեն երկու երկրների մշակութային կապերի ապագա հեռուստատեսության եւ կինոյի ոլորտների համար: Բարեկ, դա բոլորը չէ: Մենք տեղյակ ենք, որ Յակովլեւը մի շարք հետաքրքիր առաջարկություններ է ներկայացրել, որոնք դեռ պետք է քննարկվեն:

Հայտնի այցելությունը Բուշակովինն էր, որը մի շարք հանդիպումներ ունեցավ Իրանի արտգործնախարարությունում, նավթի նախարարությունում, բնության պահպանության կազմակերպությունում: Անշուշտ պարզ է, որ այդ այցելության հիմնական շարժառիթը Կասպից ծովի շուրջ բանակցություններ վարելն էր եւ երկու երկրների համար ստեղծված անցանկալի իրավիճակը: Մեր ձայնագրությունը որոշ երկրների ձեռնարկումներ Իրանի հետ խորհրդակցելու անհրաժեշտություն առաջացրեցին: Երկու երկրների դիրքորոշումն այս հարցում իրար շատ է մոտ եւ, կարելի է ասել, 99.99 տոկոսով նույնն է: Մենք Կասպից ծովի վերաբերյալ մի նախագիծ էինք կազմել, որը ստորագրեցին Վեղայաթին եւ Բուշակովը:

Ռուսաստանն առաջարկեց մի քանի փաստաթղթեր եւս նավարկության, եւ ձկնորսության կարգավիճակի վերաբերյալ, որոնք կարող են լավ հիմք հանդիսանալ բոլոր միջկասպյան երկրների համագործակցության համար»:

Բուշեհրի ԱԷԿ-ի կառուցման աշխատանքներն այս ամսին սկսվելու «Արար»-ի հարցին Տրետյակովը պատասխանեց. «Բուշակովը Իրանի ղեկավարության հետ հանդիպման ընթացքում հաստատեց, որ Ռուսաստանը ինչպես պարտավորվել է, կնքված պայմանագրերի համաձայն ԱԷԿ-ը կկառուցի: Ընդ որում, ոչեմ է ավելացնեմ, որ ԱՄՆ-ի նախագահն ու արտգործնախարարը Նյու Յորքում Ռուսաստանի նախագահի եւ արտգործնախարարի հետ հանդիպման ժամանակ պահանջել էին, որ Ռուսաստանն ընդհատի այդ համագործակցությունը: Սակայն նրանց ասվեց, որ Մոսկվան իր իրավունքներն գիտի եւ ոչ մեկին թույլ չի տա միջամտել իր գործերին, իսկ Իրանի հետ համագործակցությունը կշարունակվի»:

Թղթակցի հաջորդ հարցին, որը վերաբերում է Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Գրաչովի այն հայտարարությանը, թե «Իրանը Ռուսաստանի մեծ դաշնակիցն է Պարսից ծոցում» եւ «արդյոք հավանականություն կա Ռուսաստանի եւ Իրանի միջև պաշտպանության համաձայնագիր կնքելու, քանի որ Պարսից ծոցում, Կենտրոնական Ասիայում եւ Կովկասում նրանք ունեն նույն շահերն ու դիմորոշումը», Տրետյակովը պատասխանեց. «Դուք Ձեր հարցում տվեցիք նաեւ պատասխանը: Կան այդպիսի միտումներ: Բուշակովի Իրանի ղեկավարության հետ հանդիպման ընթացքում հաստատվեց, որ հաշվի առնելով տարածաշրջանի շահերը, Ռուսաստանն ու Իրանը պատրաստ են ստեղծել երկկողմանի ռազմավարական փոխհարաբերություններ: Հնարավոր է, որ այդ ուղղությամբ կնքվեն նաեւ պայմանագրեր»:

ՍԱՐՈՒՆ ԳԵՐԳԻՐՅԱՆ

Վեղայաթի - Բուշակով հանդիպում

Իրանը նավթի նոր կոնսորցիումին նորից չի մասնակցում

Իրանական «Արար» օրաթերթը իր նոյեմբերի 11-ի համարում գրում է. «Ադրբեջանը նավթի մեկ պայմանագիր եւս ստորագրեց արեւասահմանյան նոր կոնսորցիումի հետ, որին Իրանը չի մասնակցում»:

Ըստ Իրանի լրատվական գործակալության Բաքվից տված տեղեկատվության, Ամերիկայի Լեներգետիկայի փոխնախարար Չարլզ Քարթիսը Ադրբեջանի նախագահի հետ հանդիպման ընթացքում այդ հարաբերության անվտանգության եւ կայունության ապահովման համար շատ կարեւոր համարելով Կասպից ծովի հակայական ջրերը է գործադրում: Թուրքիան կոպաշտանի Իրանիայի արտգործնախարար Սալիհեյի՝ ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարի պաշտոնում առաջադրվելու բեկնածությունը»: «Թուրքիան իսլամական արմատականության դեմ պայքարի վառ օրինակ է: Թուրքիան իսլամական երկիր է: Ես էլ մուսուլման եմ: Բայց միայն իսլամական արմատականությունից խոսելը սխալ կլինեք: Չպետք է անտեսել նաեւ քրիստոնեական արմատականության գոյությունը:

Եւ ես գտնում եմ, որ դրանց յուրաքանչյուրի դեմ էլ պետք է պայքարել»: «Թուրքիայում բուրք եւ ծագումով քուրդ ժողովուրդները դարեր շարունակ համերաշխ կողք-կողքի ապրել են: Ինչ վերաբերում է անմեղ մարդկանց, եւ հատկապես երեխաներին այն չացնող ահաբեկչական կազմակերպությանը, ապա այն չպետք է փնթել մարդու իրավունքների հարցի հետ»:

Վարչապետ Գոնսալեսը պատասխանելով լրագրողների հարցերին ասաց. «Իսպանիան պատրաստում է Մախսային միությանը անդամագրվելու Թուրքիայի քաղաքները: Մեզնից բացի այդ հարցում Թուրքիային պատրաստում են նաեւ Եվրամիության անդամ մի քանի մի շարք երկրներ: Մենք կարծում ենք, որ Եվրոպայի համար Թուրքիան կարեւոր նշանակություն ունի, եւ այդ իրողությունը թուրքական աշխարհի առումով ավելի մեծ կարեւորություն է ձեռք բերում: Պետք է հայտարարեմ, որ Մախսային միությանը Թուրքիայի անդամագրվելու հարցում աջակցություն ցուցաբերելու կոչով ուղերձներ եմ հղել Եվրոպայի սոցիալ-դեմոկրատական եւ սոցիալիստական կուսակցությունների ղեկավարներին, որը վերջիններիս կողմից դրական է ընդունվել»:

Վերջում Չիլլերին ընդունեց Իսպանիայի թագավոր Խուան Կարլոսը:

ԳԵՐԳԻՐ ՇԱՀԲԱԶՅԱՆ

ՍԱՂԱՐԻՈ

Չիլլերը գոհ է իսպանական հանդիպումներից

Մախսային միությանը անդամագրվելու առնչությամբ Իսպանիայում է գտնվում Թուրքիայի վարչապետ Չիլլերը: Թուրքիայի խաղաղական շրջանակներում համոզված են, որ Մախսային միությանը անդամագրվելու հարցում Եվրախորհրդարանի ներկա նստաշրջանը նախագահող Իսպանիայի դերը վճռորոշ կարող է լինել, եւ այդ առնչությամբ վարչապետ Չիլլերի այցը զգալի կարեւորություն է ներկայացնում:

Չիլլերը Մադրիդում հանդիպեց Իսպանիայի վարչապետ Ֆիլիպե Գոնսալեսին: Հանդիպմանը մասնակցում էին Թուրքիայի արտգործնախարարության ավագ դեսպան Օնուր Օյմենը, Իսպանիայի արտգործնախարար Սոլինեսը եւ երկու երկրների դեսպանները: Հանդիպման ավարտից հետո տեղի ունեցավ մամլո ասուլիս, ուր վարչապետներ Չիլլերը եւ Գոնսալեսը պատասխանեցին լրագրողների հարցերին:

Չիլլերն իր ելույթը սկսեց Մախսային միությանը Թուրքիայի անդամագրվելու հարցում աջակցություն ցուցաբերելու համար Իսպանիայի վարչապետին ուղղված շնորհակալական խոսքով: Չիլլերն ասաց, որ եվրամիությանը մերձենալու գործընթացը Միջին Արեւելքում, Միջին Ասիայում եւ Միջերկրական ծովի ավազանում խաղաղության ամրապնդման հետ մեկտեղ դրականորեն կազդի նաեւ Թուրքիայում սկսված ժողովրդավարական սկզբունքների ամրապնդման արագացմանը: Նա ասաց. «Թուրքիան իսլամական աշխարհում միակ աշխարհական երկիրն է եւ այդ տեսակետից տարածաշրջանի երկրների համար մոդել է հանդիսանում: Այս առումով պետք է նշել, որ Մախսային միությանը անդամագրվելու հարցով շուտով կայանալիք քվեարկության արդյունքները անմիջական նրանք հուզում են նաեւ տարածաշրջանի մյուս երկրներին: Այդ ուղղությամբ Իսպանիայի ջանքերը անուրանալի են: Ինչպես հայտնի է, վարչապետ Գոնսալեսը նոյեմբերի 17-ին Աստրասբուրգում ունեցած ելույթում պատշաճ գնահատեց Թուրքիայի տեսակետները»:

Պատասխանելով լրագրողների հարցին, Չիլլերն ասաց. «Աշխարհում խաղաղության ու կայունության ամրապնդման տեսակետից Թուրքիան ՆԱՏՕ-ի շրջանակներում երկար տարիներ ի վեր հսկայական ջանքեր է գործադրում: Թուրքիան կոպաշտանի Իսպանիայի արտգործնախարար Սոլինեսի՝ ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարի պաշտոնում առաջադրվելու բեկնածությունը»: «Թուրքիան իսլամական արմատականության դեմ պայքարի վառ օրինակ է: Թուրքիան իսլամական երկիր է: Ես էլ մուսուլման եմ: Բայց միայն իսլամական արմատականությունից խոսելը սխալ կլինեք: Չպետք է անտեսել նաեւ քրիստոնեական արմատականության գոյությունը:

Եւ ես գտնում եմ, որ դրանց յուրաքանչյուրի դեմ էլ պետք է պայքարել»: «Թուրքիայում բուրք եւ ծագումով քուրդ ժողովուրդները դարեր շարունակ համերաշխ կողք-կողքի ապրել են: Ինչ վերաբերում է անմեղ մարդկանց, եւ հատկապես երեխաներին այն չացնող ահաբեկչական կազմակերպությանը, ապա այն չպետք է փնթել մարդու իրավունքների հարցի հետ»:

Վարչապետ Գոնսալեսը պատասխանելով լրագրողների հարցերին ասաց. «Իսպանիան պատրաստում է Մախսային միությանը անդամագրվելու Թուրքիայի քաղաքները: Մեզնից բացի այդ հարցում Թուրքիային պատրաստում են նաեւ Եվրամիության անդամ մի քանի մի շարք երկրներ: Մենք կարծում ենք, որ Եվրոպայի համար Թուրքիան կարեւոր նշանակություն ունի, եւ այդ իրողությունը թուրքական աշխարհի առումով ավելի մեծ կարեւորություն է ձեռք բերում: Պետք է հայտարարեմ, որ Մախսային միությանը Թուրքիայի անդամագրվելու հարցում աջակցություն ցուցաբերելու կոչով ուղերձներ եմ հղել Եվրոպայի սոցիալ-դեմոկրատական եւ սոցիալիստական կուսակցությունների ղեկավարներին, որը վերջիններիս կողմից դրական է ընդունվել»:

Վերջում Չիլլերին ընդունեց Իսպանիայի թագավոր Խուան Կարլոսը:

ԳԵՐԳԻՐ ՇԱՀԲԱԶՅԱՆ

ԵՎՐՈՊԱ

«Կոբրան» մոտենում է Դանուբի ափերին

Արեւելյան եւ Կենտրոնական Եվրոպայի երկրներին ամերիկյան եւ արեւմտաեվրոպական զենքի առաքումների պատճառով կարող է ուժեղանալ լարվածությունը Ռուսաստանի եւ ՆԱՏՕ-ի հարաբերություններում: գտնում է Սոլոսաղինությունների վերահսկման կոմիտեի նիստերի կազմակերպությունը, որը ՆԱՏՕ-ին կոչ է անում միասնական հարձականության մշակել նախկին Վարշավայի պարտնյորների երկրների զինամատակարարման հարցում:

Անվտանգության բնագավառի տեղեկատվության բրիտանա-ամերիկյան խորհրդի Վաշինգտոնի բաժանմունքի տնօրեն Դենիել Փիլբը վերջերս Բրյուսելում ելույթ ունենալով հայտարարեց. «Այդ տարածաշրջանին զենքի մատակարարման մի ամբողջական հարձականության գոյություն չունի: Արեւելյան եւ Կենտրոնական Եվրոպայում գոյություն ունի վտանգավոր վակուում: Արեւմտյան կառավարությունները պատրաստ են այն լցնել զենքի մեծ հոսքերի հիման վրա ծրագրվում է Լենասան առաքել F16 տիպի 100 ռազմաղանավ:

ԱՄՆ կառավարության այն պնդումների կապակցությամբ, թե Արեւելյան Եվրոպա առաքվող հին սերնդի ամերիկյան կործանիչներ սպառնալիք չեն ներկայացնում տարածաշրջանի աշխարհաքաղաքական կայունության համար, Փիլբը հայտարարեց, թե այդ ռեակտիվ օդանավերը «այդպիսանդերձ հարված հասցնելու ժամանակակից ներում ունեն եւ, անկասկած, հենց այդպես էլ կրկնվելն դրանք գնող երկրների արեւելյան հարեւանների կողմից»:

Զեկուցագրում ընդգծվում է, որ Արեւելյան Եվրոպային զենքի չվերահսկվող առաքումներ տարածաշրջանի երկրների երկկողմ հարաբերություններում լարվածության աճան վտանգ են ստեղծում, հատկապես Ռումինիայի եւ իր հարեւանների միջև: Արդիական ռազմական ուղղաթիռներ արտադրելու Բուխարեստին ընձեռված հնարավորությունը «կարող է հարուցել Մոլդովայի եւ Ուկրաինայի տագնապը եւ խախտել երջանի կայունությունը», նշվում է զեկուցագրում:

«ԴԻՖԵՆՍ ՆՅՈՒԶ»-«ՀԱ ՈՒԻԲԵԺՈՒ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Երգիծել չի կարելի, իսկ՝ ծաղրե՞լ

Եթե խոսքս սկսեմ, որ նոյեմբերի 15-ին Toto-ի երգիծանկարի ցուցահանդեսն արդեն երկրորդ անգամ չկայացավ, շարունակությունը բարեկամ շրջանակներին երեսի հետաքրքիր, մնացածները կծիծաղեն, կմտածեն, թե գրելու նյութի սով է, կամ էլ լուն ուստ չինեցիք... Բայց ինչպես արդեն գրել ենք, (տե՛ս «Ազգ», 16 հոկտեմբեր) չկայացած ցուցահանդեսի ամենաարժեքավոր հնարավոր մեկնաբանությունները դրսևորվում են խաղախական, դրսևորային առանցքի շրջ: Նախորդ հոդվածում աշխատել էինք փաստեր շարադրել, այսօր էլ հարկադրված ենք շարունակել ենթադրությունները հավատի դարձնելու ի նպաստ:

91-95 թվականների խաղախական կյանքի դրսևորը ներկայացնող Toto-ի ցուցահանդեսը (որ մեծավ մասամբ ծանոթ էր լրագրողներին, արվեստագետներին «Ազգի» էջերից) նոյեմբերի 15-ին, ժամը 15-ին տեղի էր հավաքել: Ներկա էին թե դեսական, թե ոչ դեսական լրատվական աղբյուրներից: Արմենդրեսի բդրակիցն ասաց, թե չգիտի իր գործը դեկավարները կընդունեն, թե ոչ, «Լրաբերի» մեկնաբան Արմեն Մովսիսյանը ցուցասրահ էր եկել առանց տեխնիկայի (դրամատաբանությամբ թե օրդ հագեցած է եւ ուրիշ միջոցառում դիտի նկարեն): Բացի «Ազգից», ցուցահանդեսի մասին որեւէ թերթ մինչեւ օրս ոչինչ չի գրել, չնայած «Հայրի» եւ «Առավոտի» թղթակիցները նույնպես ներկա էին: Նույն օրդ «Նոյյան տապան» գործակալությունը էլեկտրոնային փոստով ուղարկել էր լուր: Մեր հարցմանն ի դրասասխան «Նոյյան տապանից» ասացին, թե «Հայաստանի Հանրապետությունը» եւ «Առավոտը» վերցրել են լուրը, բայց ոչ մեկը չի գտնվել այն: Լուրը գրել եւ տարածել են նաեւ «Փաստ» եւ «Այսօր» գործակալությունները, դարձյալ անարձագանք:

Չրացված ցուցահանդեսի մասին հաղորդել են Հայ FM եւ «Ազատություն» ռադիոկայանները: Վերջինս թղթակիցն էլ «աղմկահարույց իրադրության» դրդապատճառների հիմքում տեսնում է խաղախական հիմնահարցեր:

Չկա՞ն դրանք... Ուրախ ենք, եթե մարելու առիթն ավելի մեծ չլինի: Պարզվում է, արվեստագետի աչքն կան դեռեւս փակ դակիչներ ու տահներ: Գեղարվեստական շափանիշների կորստի, նոր տաղանդների մասին բոլոր արվեստաբանները վիճեն տարուներ, մուտի ուղեփակոցները ջարդելուց հետո: Որտե՞ղ որ ենք գծի,- բառի թույլատրելի սահմանը:

Մամուլում երգիծանկարչությունն տեմբր) չկայացած ցուցահանդեսի ամենաարժեքավոր հնարավոր մեկնաբանությունները դրսևորվում են խաղախական, դրսևորային առանցքի շրջ: Նախորդ հոդվածում աշխատել էինք փաստեր շարադրել, այսօր էլ հարկադրված ենք շարունակել ենթադրությունները հավատի դարձնելու ի նպաստ:

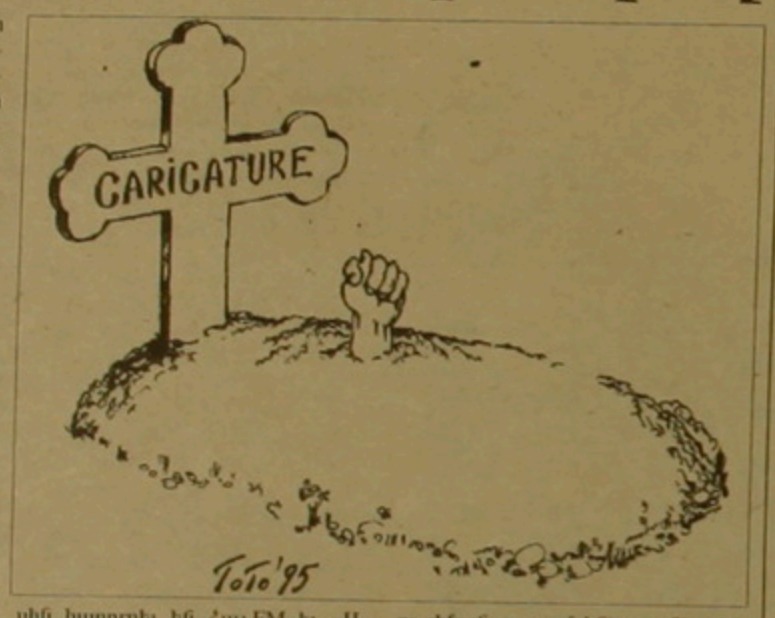

91-95 թվականների խաղախական կյանքի դրսևորը ներկայացնող Toto-ի ցուցահանդեսը (որ մեծավ մասամբ ծանոթ էր լրագրողներին, արվեստագետներին «Ազգի» էջերից) նոյեմբերի 15-ին, ժամը 15-ին տեղի էր հավաքել: Ներկա էին թե դեսական, թե ոչ դեսական լրատվական աղբյուրներից: Արմենդրեսի բդրակիցն ասաց, թե չգիտի իր գործը դեկավարները կընդունեն, թե ոչ, «Լրաբերի» մեկնաբան Արմեն Մովսիսյանը ցուցասրահ էր եկել առանց տեխնիկայի (դրամատաբանությամբ թե օրդ հագեցած է եւ ուրիշ միջոցառում դիտի նկարեն): Բացի «Ազգից», ցուցահանդեսի մասին որեւէ թերթ մինչեւ օրս ոչինչ չի գրել, չնայած «Հայրի» եւ «Առավոտի» թղթակիցները նույնպես ներկա էին: Նույն օրդ «Նոյյան տապան» գործակալությունը էլեկտրոնային փոստով ուղարկել էր լուր: Մեր հարցմանն ի դրասասխան «Նոյյան տապանից» ասացին, թե «Հայաստանի Հանրապետությունը» եւ «Առավոտը» վերցրել են լուրը, բայց ոչ մեկը չի գտնվել այն: Լուրը գրել եւ տարածել են նաեւ «Փաստ» եւ «Այսօր» գործակալությունները, դարձյալ անարձագանք:

Չրացված ցուցահանդեսի մասին հաղորդել են Հայ FM եւ «Ազատություն» ռադիոկայանները: Վերջինս թղթակիցն էլ «աղմկահարույց իրադրության» դրդապատճառների հիմքում տեսնում է խաղախական հիմնահարցեր:

Չկա՞ն դրանք... Ուրախ ենք, եթե մարելու առիթն ավելի մեծ չլինի: Պարզվում է, արվեստագետի աչքն կան դեռեւս փակ դակիչներ ու տահներ: Գեղարվեստական շափանիշների կորստի, նոր տաղանդների մասին բոլոր արվեստաբանները վիճեն տարուներ, մուտի ուղեփակոցները ջարդելուց հետո: Որտե՞ղ որ ենք գծի,- բառի թույլատրելի սահմանը:

Մամուլում երգիծանկարչությունն տեսնում ենք դեռեւս փակ դակիչներ ու տահներ: Գեղարվեստական շափանիշների կորստի, նոր տաղանդների մասին բոլոր արվեստաբանները վիճեն տարուներ, մուտի ուղեփակոցները ջարդելուց հետո: Որտե՞ղ որ ենք գծի,- բառի թույլատրելի սահմանը:

Մամուլում երգիծանկարչությունն

ԱՐՎԵՍՏ

Հոբելյարը՝ 70 տարվա ոչ թերթ բեռով

Սովորաբար մեծ տարելիցների վրա մի ինչ զարմանում են, թե մարդս ե՞րբ դարձավ այսքան տարեկան: Վահագն Մկրտչյանի 70-ի դարագլխում բանն այդպես չէ. երբ մի մարդ հենց միայն 20 տարի եղել է Երեւանի գեղարվեստաբանական ինստիտուտի մենկոտը, մի 20 տարի էլ վարել է Հայդեհտրասի գլխավոր խմբագրի եւ «Հայֆիլմ» կինոստուդիայի տնօրենի դաշտոնները, այդպես ի՞նչ տարակուսանք:

Դարս է գալիս, որ 40 տարի նա եղել է մեծ դաշտոնյա, «դեկավար ընկեր»: Բայց «դեկավար ընկերներն» էլ, ինչպես ամենայն ինչ, տարբեր են լինում. իրենց հետեւից լավ հետք թողնող (ամենից հիշը), որեւէ հետք չթողնող (ամենից շատը) եւ վատ հետք թողնող (սա միջինն է): Մեր հոբելյարը, բարեբախտաբար, դասկանում է առաջին դասին, այլապես այս տողերը չէին գրվի: Խնդրեմ, երբ նա Հայդեհտրասի գլխավոր խմբագիրն էր՝ լույս տեսան Ռավայել Պատկանյանի, Բաֆիի, Լեւոն Շանթի հատորները, որ մինչ այդ չէին հրատարակվում. երբ «Հայֆիլմի» տնօրենն էր ստեղծվեցին «Նոռանկյանները», «Մենք ենք, մեր սարերը», «Նռան գույնը», «Սարոյան եղբայրներ» կինոնկարները հայ կինոարվեստի դաշտության գեղեցիկ էջերը. երբ գեղարվեստաբանական ինստիտուտի տնօրենն էր ինստիտուտն բնդլայնեց իր գործունեությունը, ստեղծելով նոր բաժիններ: Բոլոր այս դաշտոնները ես աշխատակցել եմ նրա հետ, եղել նրա դաշտոնավարության ականատեսը եւ կարող եմ վկայել, որ նա իր գործերը վարել է անշահախնդիր ու անարձաք, որ ավելորդ չէ մտաբերել, մեր օրերում հատկապես: Բարեբախտաբար, Վահագն Մկրտչյանը, երդվյալ դաշտոնյա, միայն դաշտոններ չէ, որ վարել է: Մարդս նաեւ գրականագետ է. երեսի 40 տարուց ավելի հայ գրականություն է ավանդում, վոմր գրեթե է գրել մեծաքանակում վերնագրերով «Գրողը աշխարհի արձագանքն է», «Արվեստի ճշմարտություն եւ կյանքի ճշմարտություն», «Հ. Մահյանի բանաստեղծական բնափիլիսոփայությունը» եւ մի ծավալուն աշխատություն «Դերենիկ Դեմիրճյան» (իր դոկտորության գիրքը), որի մեջ ի հայտ է բերել բարդ ու բազմակնճռ գրողի ստեղծագործության մեջ բավանցելու եւ ճիրք, եւ հմտություն:

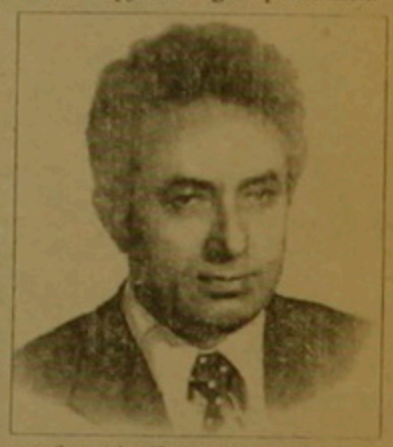

Եւ միեղեւ հիմա էլ, արդեն 70 տարվա ոչ այնքան թերթ ու դարեկան բեռը վրան (դա ես փորձով գիտեմ), շարունակում է գլուխը կախ, անել գրականագետի եւ դասախոսի իր դարեկան գործը (դա էլ փորձով գիտեմ), արդեն առանց որեւէ դաշտոնի:

Արժե, որեմն, որ հարգարժան հիշեցնենք նրան իր 70-ը լրանալու, որքան անուրախ, նույնքան անեղեռ հիշողությունը:

ԼԵՎՈՆ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ՆԿԱՐՉԻ ՏՈՒՆ

Բացվեց ազգային խեցեգործության ցուցահանդես

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՄՆՄՊ: Հայաստանի մշակույթի ֆոնդը Երեւանի նկարչի տանը կազմակերպել է ազգային խեցեգործության ցուցահանդես: Ներկայացված շուրջ 50 աշխատանքները կերտված են 1950 թվականների կեսերից մինչեւ 1987 թ.: Ցավոք, վերջերս հայ վարպետների ստեղծագործության մեջ հարկադիր ընդմիջում է սկսվել՝ կապված. աշխատաղայմանների բացակայության հետ:

«Մեր խեցեգործության վերածնունդն ու ծաղկումը կապված են Հովսեփ Սիմոնյանի եւ Ռուբեն Շահվերդյանի անունների հետ», ասաց արվեստաբան Լուսինե Նաղդալյանը: Տարբեր ժամանակներում ամենահեղինակավոր տուհներում ցուցադրված նրանց ստեղծագործություններն արժանացել են մասնակցության գեսերի եւ լայն հասարակայնության բարձր գնահատականների: Այժմ էլ Հ. Սիմոնյանի կերտած ազգային տարազով կանանց երեխ ֆիգուրներն ասես ամփոփում են ամբողջ ցուցադրանքը, հմայում ձեւերի կատարելությամբ: Տպավորիչ է նաեւ Ռ. Շահվերդյանի «Արեւելի կայանք» հորինվածքը, որն այլի է ընկնում կատարման նրբագեղ տեխնիկայով: Հաճելի տպավորություն են թողնում նաեւ Բաղդասարյան եղբայրների աշխատանքները: Գունագեղ եւ անհատական է ցուցահանդեսի մասնակիցներ Հմայակ Բդեյանի, Վան Սողոմոնյանի, Նոնա Գաբրիելյանի, Գագիկ Ալումյանի եւ մյուսների ստեղծագործական ձեռագիրը:

Ցուցահանդեսն ուրախացնում է եւ միաժամանակ տխուր խորհրդածություններ է տեղիք տալիս: Հարց է ծագում, մինչեւ երբ է շարունակվելու մեր խեցեգործ վարպետների ստեղծագործական հարկադիր ընդմիջումը:

ՀԱՐՅԱԿԱՆ ԼԵՌԱ

«...Ի պահպանումն ներկա մասունքների»

Յուցասախտակներ հանենք, թե՞...

Կարծես արդեն էլ ոչ մեկին չի հետաքրքրում, թե ինչու մի քանի տարի վաղ է Երեւանի հիմնադրման դրամության «Էրեբունի» բանգարանի ցուցադրությունը: Տնօրեն Սուրեն Մաղմասյանի բոլոր ջանքերը, դիմումները խնդրանքներ համաքաղաքական ատյաններին իզուր են անցել: Նրանց դիվար է համոզել, որ բանգարանը դեմ է մայրաքաղաքին, որ հայ մարդկանց: Իսկ բանգարանի ցուցադրությունը երկրին բացելու համար անհրաժեշտ է բնդամենը տնօր լսանոլի համար (այն էլ ընդհատումներով) եւ դրա էլ չի աղաղակվում: Աղդանման օտարերկրյա դեսպանատան աշխատակիցներ մոտերով են մտնում ցուցասրահ: Գուցե այստեղ ավելի խոսուն է հան այն ժամանակ, երբ ինչ-որ մեկի խնդրին փչեց փակել ցուցասրահի դռները: «Իսկ հիմա, բնական լրջից օգտվելու համար անհնարին է կրկին բացել դռանմ, որովհետեւ փոսչկա», ասում է տնօրենը: Փոսչկա, հասամ չկա, ջեռուցում չկա՝ տա դեռ ոչինչ: 1968-ին տաս հարցեր եւ բերդյաններով ավարտվեցին միջնաբերդի վերականգնման աշխատանքները: Այժմ այն անմխիթար վիճակում է, քանդվում են դաստեր, աղբատ հոդ է դառնում ու դրսևով էլ ավերվում է հազարամյակների դրամությունը հենց մեր աչքի առջեւ: Այդպես անիմաստ է բանգարանի մոտին փակված ցուցասխտակը. «...նորոգեցինք մեր նախնիների ձեռքով հրաշակերտած կառույցներ եւ ի դրախտանման ներկա մասունքների հիմնարկեցինք սույն բանգարանը ի հարգանք մեր վաղնջական նախնյաց եւ մեր հավատայիր ոդջոյնը գալիք սերունդներին»:

ՍՈՒՍԱՆ ԲԱՂԱՅԵԱՆ

Հրաչյա Աճառյան անվան լեզվաբանության ինստիտուտի

ԵՐԵՎԱՆ

Մեր առօրյան «Մեսրո» ֆիլմում

Վավերագրական ֆիլմերի «Հայֆ» ստուդիան նկարահանում է «Մեսրո» ֆիլմը (ռեժիսոր՝ Գագիկ Ստեփանյան, օպերատոր՝ Արմեն Խաչատրյան): Ֆիլմը ներկայացնում է մեր առօրյա կյանքը իր բոլոր գույներով: Այդ ամենին հեղինակները հասել են Սպանդարյան մեսրոպյանական հրաղարակի, տուկայի եւ անշուշտ «Մեսրո» բատրոնի կյանքը պատկերող կադրերով: Ֆիլմում մեղմ ու լուսավոր բախիծ կա, վերջանում է աղագայի սդաստվով: Նկարահանումները, բնականաբար, կատարվում են Երեւանում:

ՆԵԼԼԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ԱԶԳԱԳԻՐ

Աբելյան բատրոն

Վանաձորի Աբելյան բատրոնը Պարոնյանի բեմում այսօր, կներկայացնի Օստրովսկու «Անմեղ մեղավորներ» դիեսը: Սկիզբը՝ ժամը 16-ին:

Դրամատիկական բատրոն

Այսօր եւ վաղը բատրոնը կներկայացնի Երվանդ Օտյանի «Մեր եւ ծիծաղ» դիեսը: Բեմադրությունը՝ Հրաչյա Դավթյանյանի: Սկիզբը՝ ժամը 15-ին:

«Մեսրո» բատրոն

Այսօր հանդիսատեսը կարող է դիտել Ալդո Նիկոլայի «Աղերախտ տղամարդիկ» բեմադրությունը: Վաղը բատրոնը կներկայացնի Անահիտ Աղասարյանի «Ռիլի, Թիթի, Ջիգ, ու երեքն էլ մի աղջիկ» դիեսը: Սկիզբը՝ ժամը 16-ին:

Էլբակյան բատրոն

Այսօր եւ վաղը բատրոնը հրավիրում է դիտել Սունդուկյանի «Բանդած օ ջախ» բեմադրությունը: Սկիզբը՝ ժամը 15-ին:

Համազգայինի բատրոն

Այսօր հանդիսատեսը կարող է դիտել Մանիեի «Օսկար» դիեսը: Սկիզբը՝ ժամը 16-ին:

ԼՂՀ-ում բացվեց Սամվել Կարապետյանի ցուցահանդեսը

Նոյեմբերի 16-ին ԼՂՀ մայրաքաղաքի Վահրամ Փափազյան դրամատիկական բատրոնի սրահում բացվեց երեւանաբնակ Սամվել Կարապետյանի լուսանկարների ցուցահանդեսը: Բացման խոսքով հանդես եկավ ԼՂՀ ժողկրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի փոխնախարար Մարսել Պետրոսյանը: Ցուցահանդեսում ներկայացված են դատմական Հայաստանի Քարաճար (Քելբաջար), Հոդաբաղ (Լաչին), Կովսական (Ջանգելան) եւ Քաշունիկ (Կուբաթլի) գավառներ դատմամշակութային հուշարձանների շուրջ 70 լուսանկար: Ցուցահանդեսը, որը կազմակերպել է հեղինակը՝ սեփական միջոցների հաշվին, կտեւի մինչեւ նոյեմբերի 21-ը ներառյալ:

ՎԱՀԱՐ ԱՎԱՆԵՍՅԱՆ

ԱՎԻԱՏՐԱՆՍԸ
ՕԴԵՑ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է
ԱՆՆԱԽԱԴԵՊ ՇԱՀԱԼԵՏ ԳԵՆԵՐԱԼՈՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՊՐԱՍԱՏՐՈ» ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ
DC - 10
ՏԻՊԻ ԻՆՔՆԱԹԻՌՈՎ
ՈՒՂԻՂ, ԱՆՎԱՅՐԼՋՔ ԹՈՒՉՔԵՐԸ
ՄՈՍԿՎԱ - ԼՈՍ-ԱՆՋԵԼՈՍ
ամեն երեքշաբթի
Տոմսի արժեքը մի ուղղությամբ՝ $ 496
հետադարձով՝ $ 713
ՄՈՍԿՎԱ - ՆՅՈՒ-ՅՈՐՔ
ամեն երկուշաբթի եւ հինգշաբթի
Տոմսի արժեքը մի ուղղությամբ՝ $ 365
հետադարձով՝ $ 624
√ Անքերի սպասարկում √ Ժամկետների պահպանում
√ Անհամեմատ ցածր գներ
ԿԱՏԱՐԵՔ ՄԻԱԿ ՃԻՇՏ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
Դուք դրդ կհասնեք ասանց հոգնածության հշույի, գրպանում շոշափելի դրնրեսված գումար:
ԴԻՄԵՔ՝ Երեւան, Մաշտոցի պող. 15 «Ավիաբրանդ» կենտրոնական գործակալություն եւ Մաշտոցի պող. 2
ՀԵՌ. 530 022, 530 582, 531 870

digitised by A.R.A.R.@

Մարզակա՛ց

ԹԵՆԻՍ

Սամփրասն առաջ անցավ Աղասիից

ԳԵՐՄԱՆ ԱՌԻԵՐՅԱՆՑ
Վալենս, Ֆրանսիա

30 տարեկան Անդրե Աղասին ընդունելով ATP-ի դասակարգման առաջին դիրքում, Փիթ Սամփրասը Փարիզի «Բերսի» մարզադաշտում տեղի ունեցած մրցաշարի եզրափակիչում հաղթելով Բորիս Բեկֆերին, կրկին ստանձնեց բենիսիստների առաջատարի դերը: Ուշագրավ է, որ Անդրե Աղասին անցյալ տարի հաղթելով հենց այս նույն մրցաշարում նվաստակելով 559 միավոր, գրավել էր ATP-ի առաջին տեղը: Այս անգամ նա Փարիզ չժամանեց վնասվածքի պատճառով: Փիթ Սամփրասը Փարիզի մրցաշարից հետո իր 102-րդ շաբաթը սկսեց որպես աշխարհի առաջին բենիսիստ: Սամփրասը մեծ հնարավորություններ ունի ավելի ամրապնդելու առաջատարի իր դիրքերն այժմ Գերմանիայի Ֆրանկֆուրտ քաղաքում տեղի ունեցող մրցաշարում, որին, ցավոք, չի մասնակցում Անդրե Աղասին: Այս մրցաշարը համարվում է ATP-ի աշխարհի առաջնություն, որին մասնակցող 8 ուժեղագույն բենիսիստներ բաժանվել են 2 խմբի եւ շրջանաձեւ մրցակարգով խմբերում առաջին 2 տեղեր գրավածներ կիսաեզրափակիչի ուղեգիր ձեռք կբերեն: Առաջին երկու տուրերում Սամփրասը հաջողաբար հաղթելով Եվգենի Կաֆելնիկովին եւ Բորիս Բեկֆերին, չնայած երրորդում զիջեց Ուայն Ֆերեյրային, սակայն գործնականում աղահովեց կիսաեզրափակիչի ուղեգիրը: Այս խմբում առաջատարն է Շվեդիայի ներկայացուցիչ Թոմաս Էնկվիստը, որը երկու անընդմեջ հաղթանակ է տարել: Ընդ որում, տաղանդավոր երիտասարդ բենիսիստը երկրորդ տուրում առավելության է հասել աշխարհի նախկին ուժեղագույն բենիսիստ Ջիմ Կուրյեի նկատմամբ: Էնկվիստը միակն է, որ պարտություն չի կրել: Ավելորդ չէ նշել, որ Ֆրանկֆուրտի մրցաշարի մրցանակային հիմնադրամը վազքում է 3 մլն 500 հազար դոլար: Այնպես որ, գնալով բենիսիստների արժեքները ավելի են բարձրանում:

Նյու Յորքում տեղի ունեցող կանանց նմանատիպ մրցաշարում իր հաջող ելույթներն է շարունակում աշխարհի թիվ 1 բենիսիստուհի Շտեֆի Գրաֆը:

ATP-ի դասակարգման տղամարդկանց աշխարհի 10 ուժեղագույն բենիսիստները.

1. Փիթ Սամփրաս	5438
2. Անդրե Աղասի	4867
3. Թոմաս Մուստեր	4474
4. Բորիս Բեկֆեր	3135
5. Մայքլ Չանգ	2980
6. Եվգենի Կաֆելնիկով	2519
7. Ջիմ Կուրյե	2443
8. Թոմաս Էնկվիստ	2139
9. Ուայն Ֆերեյրա	2049
10. Գորան Իվանիշեւիչ	1861

Շաբաթների հաշվարկով ATP-ի ուժեղագույնները.

1. Լենդլ	270 շաբաթ
2. Կոնորս	268
3. Մաքենրոյ	170
4. Բորգ	109
5. Սամփրաս	102
6. Էդբերգ	72
7. Կուրյե	58
8. Նաստասե	40
9. Աղասի	30
10. Վիլանդեր	20
11. Բեկֆեր	12

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Դարձյալ մերկություն անգլիական մարզադաշտում

«Ազգի» ընթերցողներն արդեն տեղյակ են, որ Մեծ Բրիտանիայի մարզադաշտերում հանդիպումների ժամանակ, երբ տիբոնաները լեփ-լեցուն են լինում հանդիսականներով, ամբողջովին մերկ տղամարդիկ, կամ կանայք վազքով կտրում անցնում են մարզադաշտը, իրենց հետեւից տանելով անգլիական ոստիկաններին: Այդ երեւույթին անգլիացիներն արդեն տվել են «խաղից առաջ խաղ» անունը, որը հաճախ ավելի զվարճալի է, քան բուն խաղը: Այդ-ինքը, որը ձեր ուշադրությանն է ներկայացված լուսանկարում, հոյարտրեն ի. կիսամերկ մարմինը ցուցադրել է ռեգբիի Անգլիա-Ավստրալիա հավաքականների խաղին «Ռեմբլի» մարզադաշտ եկած 67 հազար մարդասերներին:

Այս ինքնաշխատ մրցավեճում շոտլանդացիներ, ձգտելով հետ չմնալ անգլիացիներից, նոր մշակույթի հեղինակ են դարձել: Ջորջ Դոնալդսոնը, որը հանդես է գալիս Գերմանիայի 2-րդ դիվիզիոնի «Միտելշտադ» ֆուտբոլային թիմում, խաղից մեկում դարձավ 4 գոլի հեղինակ: Ամեն մի գնդակ խփելիս շոտլանդացի ֆուտբոլիստը իր ուրախությունը արտահայտում էր կիսամարմնը իջեցնելով եւ ժողովրդին ցույց տալով տղամարդկային իր մերկությունը:

Գերմանիայի Ֆեդերացիան հանձնարարությամբ չընդունեց այս նորարարությունը: Դոնալդսոնը հայտարարեց, որ Շոտլանդիայում նման արարք սովորական երեւույթ է: Գերմանացիներն ուրախանացին, որ իրենց մոտ այդպիսի բարեր խորթ են:

«Ազգը» նեղությունն է խնդրում, որ մերկ Դոնալդսոնի նկարը դեռ խմբագրությանը չի հասել...

Ռուսաստանի հավաքականը եզրափակիչում

Շարունակվում են բասկետբոլի տղամարդկանց Եվրոպայի առաջնության մեծագույն փուլի խմբային մրցաշարերը: Ռուսաստանի հավաքականն արտգնա խաղում 112-71 հաշվով հաղթելով Լատվիայի հավաքականին, որը նույնպես նախկին ԽՍՀՄ բասկետբոլային հանրապետություններից մեկն էր, գործնականում ապահովել եզրափակիչի ուղեգիր: Դա Ռուսաստանի հավաքականի 4-րդ անընդմեջ հաղթանակն է: Նույն խմբում ընդգրկված Գերմանիայի հավաքականը, որը ներկայումս կրում է Եվրոպայի չեմպիոնի կոչումը, 19 միավորի տարբերությամբ առավելության հասավ Էստոնիայի հավաքականի նկատմամբ: Գերմանացի բասկետբոլիստներ 4 հանդիպումներում 3 հաղթանակ են տարել: Իրենց ակտիվում 2-ական հաղթանակ ունեն Լատվիայի եւ Էստոնիայի հավաքականները:

ԼՈՒՐԵՐԻ ՀՈՍՔ

Հայ պատանիները ՈԴ-ի չեմպիոններ

Մայկոպ քաղաքում ավարտվեց Ռուսաստանի Դաշնության ծանրամարտի մարզադաշտերի դասակարգի ծանրամարտի դպրոցը, որին մասնակցեց մոտ 250 մարզիկ: 18 տարեկան պատանիների մրցումներում հաղթող ճանաչվեց Հովհաննես Հովհաննիսյանը (54 կգ), իսկ մինչեւ 16 տարեկան պատանիների մրցաշարում հաղթեց մեկ այլ հայազգի ծանրամարտիկ Տիգրան Մխիթարյանը (70 կգ): Երկուսն էլ ներկայացնում էին Սանկտ Պետերբուրգի ծանրամարտի դպրոցը: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Օլիմպիական մեդալների պատկերները

Ատլանտայի օլիմպիական խաղերի կազմկոմիտեի պատասխանատու ներկայացուցիչը լրագրողներին տեղեկացրել է, որ արդեն պատրաստ է օլիմպիադայի մեդալների ձեւավորումը: Դրանց դիմերեսին պատկերված է հաղթանակի աստվածուհի Նիկեն, դարձերեսին օլիմպիական մարզադաշտն է, հինավուրց հունական սկահակ եւ ծիավոր: Տեղեկացնելով այս մասին, ամերիկյան մամուլը նշում է, որ Նիկե աստվածուհին բարեհաճորեն է տրամադրված Ամերիկայի հանդեպ, որովհետեւ Ատլանտային հաղթանակ պարգեւեց օլիմպիադա անցկացնել ցանկացողների մրցույթում: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Դիրքը չարաշահեց

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայի մրցավարական կոմիտեն երեք ամսով որակազրկել է ՖԻՖԱ-ի զվեյցարացի մրցավար Կուրտ Ռոշիսբերգերին: Բանն այն է, որ վերջինս որպես Շվեյցարիայի Ազգային կուսակցության անդամ իր բեկնածությունը դնելով Շվեյցարիայի խորհրդարանի պատգամավորական ընտրություններում, ռեկլամային նպատակներով նկարվել է մրցավարի ՖԻՖԱ-ի պատասխանատու համազգեստով եւ իր կուսակցության լոզունգներով: Չնայած Կուրտ Ռոշիսբերգերը պատգամավոր չդարձավ, սակայն ՖԻՖԱ-ի մրցավարական կոմիտեն որոշեց, որ նա իր դիրքն օգտագործել է քաղաքական նպատակների համար, որն արգելվում է ՖԻՖԱ-ի օրենքներով:

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ծանրորդների արտասովոր ռեկորդները

երեկ Չինաստանի Գուանչժոու քաղաքում մեկնարկեց ծանրամարտի աշխարհի հերթական առաջնությունը: Ինչպես հայտարարեց այդ մարզաձեւի միջազգային ֆեդերացիայի գլխավոր քարտուղար, հունգարացի Թոմաս Այանը, առաջնությունն սկսվում է հատուկ ռեկորդով. մրցաշրջանը դեռ չի ավարտվել, սակայն արդեն արձանագրված է 64 դեռք, երբ ծանրորդները դոպինգ են օգտագործել: Գլխավոր քարտուղարի խոսքերով, դա ոչ միայն հեղինակազրկում է մարզաձեւը, այլեւ կասկած է առաջացնում, որ ծանրամարտը կարող է հանվել օլիմպիական խաղերի ծրագրից: Զանգվածային դարձած չարիքի դեմ պայքարելու համար աշխարհի առաջնությունում կօգտագործվեն հատուկ սարքավորումներ, որոնցով կբացահայտվեն արգելված դեղամիջոցներ օգտագործած մարզիկները:

Աշխարհի առաջնությանը մասնակցում են նաեւ հայ դյուցազուները: Ինչպես տեղեկացնում է Նոյյան Տաղանը, Հայաստանի հավաքականում ընդգրկված են Բարսեղոնի օլիմպիադայի չեմպիոն Իսրայել Միլիտոսյանը, աշխարհի չեմպիոն եւ ռեկորդակիր Սերգեյ Չախոյանը, եվրոպայի չեմպիոն Խաչատուր Բյուրինակյանը, աշխարհի առաջնության 3-րդ մրցանակակիր Աղվան Գրիգորյանը, Ալեքսան Կարապետյանը, Յովհաննես Բարսեղյանը, Հայկ Եղիազարյանը, Արա Վարդանյանը: Ոտքի վնասվածքի պատճառով մրցավայր չի մեկնել աշխարհի երիտասարդական առաջնության հաղթող Աշոտ Դանիելյանը: Հայ վարպետները կպայքարեն ոչ միայն աշխարհի չեմպիոնի կոչման, այլեւ օլիմպիական խաղերի ուղեգրերի համար:

Հիշեցնենք, որ Հայաստանի հավաքականը 1994-ին Սամբուլում կայացած աշխարհի առաջնությունում ավելի բերի կազմով՝ առանց վիրաբույժ Իսրայել Միլիտոսյանի, գրավել էր 6-րդ տեղը:

ԲՈՔՍԱՄԱՐՏ

Հունաստանի հավաքականը Հայաստանում

Համաեղ ուսումնամարզական հավաք անցկացնելու նպատակով Հայաստան է ժամանել Հունաստանի հունահռոմեական ոճի ընտրամարտի ազգային հավաքականը: «Աշխարհի շատ հավաքականներում հայ մարզիկներն ունեն իրենց ուրույն տեղը», Նոյյան տաղան գործակալության թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ ասաց Հունաստանի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ստեփան Ղազարյանը: Նա նշեց, որ միայն Գերմանիայի հավաքականում այսօր ընդգրկված է 15 հայ մարզիկ: Հունաստանի ազգային հավաքականում ներգրավված հայ մարզիկները, ըստ պրն. Ղազարյանի, իրենց ծանրակշիռ դերն ունեն Հունաստանի ընտրամարտի վերջին 4 տարիների հաջողությունների մեջ: Ավելին, 1995-ի աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնություններում հունահռոմեական ոճի ընտրամարտի հունական հավաքականի ազգային հավաքականները, բեռ հանդես էին գալիս ոչ լրիվ կազմով, վաստակեցին նույնքան միավոր, որքան Թրանսիան, Ավստրիան, Իտալիան, Գերմանիան, Բելգիան եւ Ճապոնիան միասին: «Եվ պատահական չէ, որ այսօր Հունաստանի ազգային հավաքականի մարզիկները գտնվում են Հայաստանում եւ փորձում են տիրապետել ընտրամարտի հայկական դպրոցի տեխնիկական եւ տակտիկական գաղտնիքներին», ասաց Ս. Ղազարյանը: Հունաստանի հավաքականի կազմում Հայաստան են ժամանել նաեւ մեր հայրենակիցներ Վարդան Աղաջանյանը, Հարությունը, Ռոբինյանը, Սարգիս Յոլչյանը:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՂԱՆ

ՇԱԽՄԱՏ

Նոր խոշոր մրցաշար Բելգրադում

Հարավսլավիան շախմատային մեծ համբավ ձեռք բերած երկրներից մեկն է համարվում, սակայն հայցի արգելափակումների եւ պատերազմի պատճառով վերջերս այս երկրում մրցաշարեր չեն անցկացվում: Եւ ահա, Բելգրադում մեկնարկել է խոշորագույն մրցաշարերից մեկը, որին մասնակցող գրոսմայստերներից 5-ը անհատական գործակիցներով մտնում են աշխարհի 10 ուժեղագույնների շարք, իսկ 8-ը 20-ի մեջ: Առաջին տուրում բուլգարացի գրոսմայստեր Վեսելին Թոփալովը առավելության հասավ լիովին գրոսմայստեր Ալեքսանդր Բելյավսկու նկատմամբ: Հիմա Իսպանիան ներկայացնող նախկին ոլիգացի գրոսմայստեր Ալեքսեյ Շիրովը նույնպես միավոր գրանցեց իր օգտին: Մոսկվացի Վլադիմիր Կրամնիկը հաղթեց Յան Թիմանին: Ոչոմի ավարտվեցին Պետեր Լեկոն (Հունգարիա)-Մայքլ Ադամսը (Անգլիա), Ժան Լոբյե (Ֆրանսիա)-Վասիլի Իվանչուկ (Ուկրաինա), Լյուբոմիր Լյուբոյեւիչ (Հարավսլավիա)-Գարիս Գելֆանդ (Բելգարիա) հանդիպումները: Երկրորդ տուրում միմյանց հետ մրցեցին Թոփալովն ու Շիրովը եւ կիսեցին միավորը: Կես միավոր վաստակեց նաեւ Կրամնիկը, որը խաղում էր Գելֆանդի հետ: Միայն Բելյավսկին հաղթեց Թիմանին:

Երկու տարից հետո 1,5 տարի միավորով մրցաշարային աղյուսակի գլխավորում են Կրամնիկը, Թոփալովը եւ Շիրովը:

ԱՐՄԻՆԴ
ԿԵՆՏՐՈՆԸ
Հրավիրում է
հերթական ուղիղ չվերթի
ԵՐԵՎԱՆ - ԴԵԼԻ - ԵՐԵՎԱՆ
նոյեմբերի 25-ին
Դեպի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ ուղիղ չվերթի բացման 2-րդ տարեդարձի առթիվ «ԱՐՄԻՆԴԸ» նախատեսում է գեղջ գներ
հարելյանական խնջույք
հաճելի անակնկալներ
«Էրեբունի» հյուրանոց, I մասնաշենք, 301-307 ա.
Հեռ. 52-75-65, 56-13-92, 56-05-

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ԴՐԻՄ

Ռուս-ուկրաինական հարաբերությունները բարվոք են միայն ՆԳՆ-երի համար

Երբ 1954 թվականին Նիկիտա Խրուշչովը Ուկրաինայի Ռուսաստանի կազմի մեջ մտցնում 300 ամյակի առիթով գրչի մի հարվածով Ղրիմը ՌՍՖՍՀ-ի կազմից հանեց ու մտցրեց Ուկրաինական ԽՍՀ-ի կազմի մեջ, նա անկեղծորեն համոզված է եղել, որ դրանով ինքն էլ ավելի է ամրացնում ռուս-ուկրաինական բարեկամությունը: Ամենավաս երազում անգամ Նիկիտա Սերգեևիչը չէր կարող պատկերացնել, որ այդ երկրները բաժան վելու են միմյանցից և հետո էլ, ինչպես հաճախ է լինում ամուսնալուծությունից հետո, սկսելու են վիճել, թե ում ինչ է պատկանում: Եւ ինչական կովախնձորը հենց Ղրիմն է լինելու, մասնավորապես Սեւաստոպոլ քաղաքն ու սեւծովյան նավատորմը, որ հենց Ղրիմի պատճառով է, որ այդ 2 երկրները չեն կարողանալու նորից բարեկամանալ:

ԱՊՀ երկրների ղեկավարների վերջին հանդիպման ժամանակ Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը հայտարարել է, թե չի ստորագրի Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի միջև բարեկամության եւ համագործակցության լայնածավալ պայմանագիրը, մինչև չլուծվի սեւծովյան նավատորմի հարցը: Ուկրաինայի վարչապետ Եվգենի Մարչուկն այդ հայտարարությունն անհեթեթ էր անվանել: Այժմ այդ 2 երկրների հարաբերություններում լարվածությունն ավելի է աճել: Երբեք ունենալով տեղական ղեկավարների աղմինիստրացիաների ղեկավարների առջև, Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման հայտարարել է, որ Ուկրաինան երբեմ չի համաձայնի Ռուսաստանի պահանջին եւ չի հեռանա Սեւաստոպոլից: Նա ասել է. «Խոսք անգամ չի կարող լինել ռազմավարական պարտնյորության մասին, երբ մեր երկրներն չեն կարողանում խաղաղ գոյակցել մի քաղաքում»: Ուկրաինայի նախագահն ասել է, որ սեւծովյան նավատորմը մի տարի է արդեն ինչ Սեւաստոպոլին չի վճարում կոմունալ ծառայությունների համար, չնայած որ Ուկրաինան ամեն ինչ արել է, որպեսզի հյուրերի համար նորմալ պայմաններ ստեղծի: Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի պաշտպանության նախարարներ Պավել Գրաչովն ու Վալերի Շմարովը նոյեմբերի 23-ին պետք է հանդիպեն Սոչիում եւ որոշեն, թե ով ում ինչքան է պարտք, ինչպես նաեւ փորձեն լուծել Սեւաստոպոլում սեւծովյան նավատորմերի խարսխվելու հարցերը: Ուկրաինան համաձայն է Ռուսաստանի այն առաջարկի հետ, որ Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի նավատորմերը առանձին-առանձին խարսխվեն, սակայն դա արվի Սեւաստոպոլի տարբեր ծովախորշերում, իսկ Ուկրաինայի ռազմածովային ուժերի շտաբը մնա քաղաքում: Հենց այդ վերջին կետն է, որ բանակցությունների ընթացքում անհաղթահարելի արգելք է դարձել: Ուկրաինայում Ռուսաստանի դեսպան Լեոնիդ Սմոլյակովն ասել է. «Ռուս-ուկրաինական հարաբերությունները համաշխարհային պրակտիկայում գոյություն ունեցող ամենաբարդ երկկողմանի հարաբերություններն են»: Իրագործելով Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի հատուկ հանձնարարությունը, նա ժամանել է Խարկով եւ «Т-34» տանկի կոնստրուկտոր Կոշկինի այրուն դրամական պարգեւ է հանձնել: Ուկրաինական Ինտերֆաքսի հաղորդագրության համաձայն, Լեոնիդ Սմոլյակովը համարում է, որ Ուկրաինայի արտգործնախարարությունը Ուկրաինայի արդյունաբերական կենտրոններում խոչընդոտում է ռուսասանցիների համար ընտրական տեղամասեր ստեղծելուն, ինչը կարող է ազդել Ռուսաստանի խորհրդարանական ընտրությունների արդյունքի վրա: Ռուսաստանի դեսպանը Խարկովի աղմինիստրացիայի ղեկավար Ալեքսանդր Մասեցկուն հայտնել է, որ Ռուսաստանը գերհագեցած է Ուկրաինայի հետ կապված որոշումներով եւ հոգնել է դրանք լուծելուց: Երկու երկրների ՆԳՆ-երն են միայն, որ կարողանում են համերաշխ համագործակցել եւ բարեկամություն անել: Ուկրաինայի ներքգործնախարար Յուրի Կրավչենկոն Մոսկվայում հանդիպելով իր ռուս գործընկեր Յուրի Կուլիկովին, ոչ միայն համաձայնագիր է ստորագրել կազմակերպված հանցագործության դեմ համատեղ պայքարի մասին, այլ նաեւ մի պայմանագիր ուղեգրերի, առանց փոխադարձ հաշվում կատարելու համարժեք փոխանակման մասին, որի շնորհիվ ուկրաինական միլիցիոներները հնարավորություն կստանան իրենց հանգիստն անցկացնել Պյատիգորսկում եւ Ժելեզնովոդսկում, իսկ ռուսական միլիցիոներները Ղրիմում:

ՎԻԿՏՈՐ ԼՄԲԱ-ՏԵՐՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՈՆ

Ռաբանին համաձայնեց հանձնել իշխանությունը

ԲՍԲՈՒԼ, 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Աֆղանստանի նախագահ Ռաբանին համաձայնել է իշխանությունը հանձնել պատերազմող կողմերի 28 ներկայացուցիչներից կազմված խորհրդին: Աֆղանստանում ՄԱԿ-ի հատուկ դեսպանորդն ասել է, թե նախագահը հաստատել է երկու օր առաջ իրեն հանձնված ցուցակը՝ 28 անձանց անուններով: Նա նշել է, որ Ռաբանիի հրաժարականն անհրաժեշտ է, քանի որ նրան ընդդիմադիր ուժերն ադացուցել են, որ խաղաղություն չի լինի, քանի դեռ Ռաբանին ղեկավարում է իշխանությունը: Նրա խոսքերով, 28 անձինք կազմելու են ներկայացուցչական խորհուրդ: Ցուցակը հանձնվել է նաեւ Ռաբանիի գլխավոր ընդդիմադիրներին: Իշխանությունը հանձնելու ժամանակացույցի մասին ոչինչ չի ասվել: «Թալիբան» խմբավորումը, որն այժմ վերահսկում է Աֆղանստանի տարածքի կեսից ավելին, որոշ վերապահություններ է հայտնել ցուցակի վերաբերյալ:

Լիամին Լեզուարը կրկին Ալժիրի նախագահ

Երեկ Ալժիրում սկսվեց նախագահական ընտրությունների առաջին փուլը, որին մասնակցում էին չորս թեկնածուներ: Ն Լեզուարից բացի իրենց թեկնածությունները էին առաջադրել դեմոկրատական միավորման ղեկավարը, «Համաս» մահմեդական կազմակերպության հիմնադիրը եւ Ալժիրի վերակազմավորման կուսակցության առաջնորդը: Ընտրությունների ընթացքին հետեւում էին ՄԱԿ-ի, Արաբական լիգայի եւ տարբեր երկրներից հրավիրված դիտորդներ: Ընտրությունների նախաշեմին մահմեդական ծայրահեղականները, որոնք նոպատակ են հետապնդում Ալժիրում ստեղծել մահմեդական պետություն, երկրի մի շարք քաղաքներում իրագործեցին ահաբեկչական գործողություններ: Դրանով իսկ նրանք ցանկանում էին խանգարել ընտրությունների անցկացմանը: Ընտրությունների անվտանգ անցկացումն ապահովելու համար բարձր մարտական նախապատրաստության էին բերված երկրի զինված ուժերն ու ոստիկանությունը: Ուշ երեկոյան հայտնի դարձավ, որ Լիամին Լեզուարը, հավաքելով ընտրողների ձայների 70 տոկոսը, վերընտրվեց երկրի նախագահ:

Օդեսան՝ «20-րդ դարի ժանտախտի» մայրաքաղաք

Օդեսայում եւ հարակից շրջաններում այս տարվա հոկտեմբերի դրությամբ հայտնաբերվել է 363 ԴԱՎ-ի վիրուսակիր, որոնցից 51-ը՝ օտարերկրացի, գրում է «Կիեւսկիե վեդոմոստի» թերթը: Սակայն օդեսացի բժիշկները գտնում են, որ հիվանդների եւ վիրուսակիրների իրական թիվը նշվածից 5-6 անգամ ավելի է: Օդեսայի մարզում «20-րդ դարի ժանտախտից» արդեն մահացել է 14 մարդ, այդ թվում՝ երկու երեխա:

ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ

ՊՐՈԶՆԻ

Իրավիճակի թեժացում Չեչնիայում

ԳՐՈԶՆԻ, 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Չեչնիայի լրատվության նախարար Ռուդուգովը հերքեց այն լուրերը, որ ռոնց չեչեն մարտիկները ռուսական զորքերի դեմ նախապատրաստում են ծավալուն հարձակում: Նա հայտարարել է, որ ռազմական գործողությունները վերսկսելու որոշումը բացառված չեն իրականացվում: Մինչ այդ ռուսական լրատվական աղբյուրներն հայտարարել էին չեչենների կողմից շուտով նոր գրոհներ վերսկսելու ծրագրերի մասին: Ռուսական ռազմական հրամանատարությունը հրաժարակել է մի հայտարարություն, որի համաձայն անցած 24 ժամվա ընթացքում ռուսական ուժերը 59 անգամ ենթարկվել են հարձակման: Ռուսական ռազմական հրամանատարության խոսնակ Ռյաբցեւը նշել է, թե այս մարտերն անցած հինգ ամիսների ընթացքում տեղի ունեցած մարտերից ամենաթեժն էին: Սակայն, նրա խոսքերով, տուժածներ չկան: Նա հայտարարել է, որ անհրաժեշտության դեպքում ռուսական ուժերը կվերսկսեն օդային հարձակումները չեչենների դեմ: Որոշումը վի խոսքերով, ռուսական զորքերն արդեն իսկ սկսել են չեչենական գյուղերի ռմբակոծումներ: Ռուսական ռադիոլոկացիոն ինքնաթիռներ են իրականացրել Վեդենո, Նովայա Յուրտ եւ Աշխոյ Մարտան բնակավայրերի վրա: Չեչենական ուժերի հրամանատար Մասխադովը մեկնել է ռմբակոծությունների ենթարկված բնակավայրեր իրադրությունը տեղում որոշելու նպատակով: Նույն ռուս ռազմագետը նոյեմբերի 18-ին Չեչնիա է ժամանելու ՌԴ նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ Օլեգ Լոբովը: ■

«ԱՐԱՐԱՏ» ավիառուղիներ

Պետական դուստր ձեռնարկությունը ՅԱԿ-40 ինքնաթիռներով կատարում է ուղեւորների եւ բեռների փոխադրում՝ բեռների փոխադրումը մաքսելի գներով: Գործարար մարդկանց համար կան բիզնես կարգի տեղեր: Հարմարավետ ինքնաթիռներ:

ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ
ԵՐԵՎԱՆ-ՆԱԼՉԻԿ-ՄՈՍԿՈՎ
ԵՐԵՎԱՆ-ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ
ԵՐԵՎԱՆ-ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ
ԵՐԵՎԱՆ-ՍՈՉԻ
ԵՐԵՎԱՆ-ՄԻՆՍԿ

Հանրապետության տարածքում ՄԻ-8 ուղղաթիռներով առաջարկվում են հետեւյալ ծառայությունները՝

- ուղեւորների եւ բեռների տեղափոխում
- բնակչության բժշկական սպասարկում
- գազատարների, բարձր լարման եւ կապի գծերի, գետերի, ջրանցքների եւ ավտոմայրուղիների դարեկային հսկողություն
- էվակուացիաների կազմակերպման աշխատանքներ:

Թռիչքները կատարվում են «Էրեբունի» օդանավակայանից
Տեղեկությունների համար զանգահարել 48-03-51, 48-47-61

ԵՐԵՎԱՆ ՄԻՆՍԿՈՒԻ բոլոր չվերթները «Զվարթնոց» օդանավակայանից տեղափոխվել են «Էրեբունի» օդանավակայան:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ

«Ազգը» աշխատանքի է հրավիրում

ՍՐԲԱԳՐՉԻ

Նախընտրելի են քաղաքի կենտրոնում կամ Բաղրամյան-Կոմիտաս-Նորքի զանգվածներ երթուղու մերձակայքում բնակվողները:

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփականացված խանութ (120մ²): Հասցեն՝ Դավիթ Բեկ փող.: Հեռ. 531773, 531017

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (95 քմ), վերնահարկով (45 քմ): Ընդհանուր մակերեսը 140 քմ Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ), 4 հարկանի քարե շենքում: Հեռ. 58-18-41, 34-25-86

Կիմ Չոն Իրը եսասեր է եւ զայրացկոտ

Սեուլի «Չոսուն» ամսագիրը հրապարակել է Հյուսիսային Կորեայի նոր ղեկավար Կիմ Չոն Իրի զույգների ձայնագրություններ, որոնք, ինչպես պնդում է ամսագիրը, արվել են նրանից գաղտնի: Այդ զրույցներից փորձագետները հոգեբաններ եւ հոգեբույժներ եզրակացնում են, թե Կիմ Չոն Իրը եսասեր եւ զայրացկոտ անձնավորություն է, որը չի լսում մարդկանց, կոպիտ է խոսում, կրկնում է իր սաածները եւ տարուրում է գոռոզամտությամբ:

L'EXPRESS

30 դրամ — Գ. Մագիստրոսի անվ. բժիշկների ընկերակցություն
Ապահովագրական ընկերության դեղատնային ցանց

ՁԵՎԸ ՍՈՒՐՍ Է ԴԵՂԱՏՆԱՅԻՆ

30 դրամանոց այս չեկը Ձեզ թույլ կտա խնայողություն անել մեզանից հետեւյալ հասցեներով անալգինի համար գնելիս

- Հալաբյան 19 (տնտ. խանութ)
- Տիգրան Մեծի 71 (գործվածքեղեն)
- Բաղրամյան 54 (Կամոյի դիմացի կանգառ)
- Ավան, Հ. Հովհաննիսյան տեղամաս (ունիվերսամ թիվ 702)
- Ե. Քոչարի 27 (հացի խանութի հետեւում)
- Տիգրան Մեծի 29 («Բաբկեն» խանութ)

30 դրամ

Կուպոն № 977

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների առաջարկի եւ պահանջարկի մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռք»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1992 Տիրաժանակը՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության՝ 17.11.1995 Գինը՝ 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@